

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Juho Lievonen

Opas aloittelevalle rahastosijoittajalle

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalouden tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

Marraskuu 2020

Tekijä	Juho Lievonen
Otsikko	Opas aloittelevalle rahastosijoittajalle
Sivumäärä	28 sivua + 1 liite
Aika	Marraskuu 2020
Tutkinto	Tradenomi
Tutkinto-ohjelma	Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	
Ohjaaja	Lehtori Elisabeth Schauman
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli tehdä opas aloittelevalle rahastosijoittajalle. Suomessa rahastosijoittaminen ei ole ollut perinteisesti kovin suosittua ja moni suomalainen pitää rahastosijoittamisen aloittamista vaikeana. Rahastosijoittamiseen liittyy paljon asioita, joita aloittavan rahastosijoittajan on hyvä tietää ennen rahastosijoittamisen aloittamista. Opinnäytetyö lähestyy rahastosijoittamista pitkäjänteisen kuukausisäästämisen näkökulmasta ja antaa aloittelevalle rahastosijoittajalle tarvittavat tiedot rahastosijoittamisen aloittamiseen.</p> <p>Opinnäytetyö on toiminnallinen ja koostuu kahdesta eri osiosta: raportista ja oppaasta. Raportti käsittelee rahastosijoittamista laajemmassa kuvassa. Osuudessa käsitellään laajemmin eri rahastotyyppisiä ja niiden ominaisuuksia, rahastosijoittamiseen liittyviä riskejä, rahaston valintaan vaikuttavia tekijöitä sekä rahastojen verotusta. Raportissa käsitellään myös opinnäytetyön lähtökohdat, tausta sekä pohdinnat oppaan toteuttamisesta.</p> <p>Raportti toimii oppaan pohjana. Opas selventää aloittelevalle rahastosijoittajalle tärkeimmät asiat pitkäjänteisestä rahastosijoittamisesta. Opas on jaettu kolmeen osaan: rahastotyyppisiin, säästämiseen ja kuukausisijoittamiseen rahastoihin. Nämä kolme osaa antavat kattavat tiedot rahastosijoittamisen aloittamiseen. Opinnäytetyön viitekehys pohjautuu alan kirjallisuuteen ja artikkeleihin.</p>	
Avainsanat	rahastosijoittaminen, säästäminen, kuukausisäästäminen

Author	Juho Lievonen
Title	Guidebook to Funds for a Novice Investor
Number of Pages	28 pages + 1 appendice
Date	November 2020
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	
Instructor	Elisabeth Schauman, Senior Lecturer
<p>The purpose of the thesis was to write a guidebook to funds for a novice investor. Traditionally investing in funds has not been very popular. Many Finns consider it difficult to start to invest in funds. This belief is somewhat true since there are many things that a novice investor should know before he or she can start investing in funds. The thesis tries to solve this problem by providing information how a novice investor can start investing in funds. The thesis approaches fund investing from the perspective of long-term investing.</p> <p>The thesis consists of two parts. The first part is the theoretical part that focuses on investment funds from a broader perspective. The theoretical part discusses different types of investment funds, the risks involved in investment funds, the factors to consider when choosing the right funds, and the taxation on investment funds. The theoretical also covers the background of the thesis topic and eventually gives the conclusions.</p> <p>The practical part of the thesis develops the guidebook. The guidebook consists of three parts: types of investment funds, saving and monthly investments in funds. The guidebook clarifies the most important facts on investment funds for the novice investor. The theoretical part worked as a background for the guidebook. With the information in the guidebook, a novice investor gets adequate level of knowledge to start investing in funds.</p>	
Keywords	Investment funds, Fund investing, Saving, Monthly investing

Sisällys

1	Johdanto	6
1.1	Opinnäytetyön tausta ja lähtökohdat	6
1.2	Opinnäytetyön tavoite ja suunnitelma	7
2	Rahastotyypit	8
2.1	Osakerahastot	10
2.2	Korkorahastot	11
2.3	Yhdistelmärahasto	12
2.4	Indeksirahastot	12
2.5	ETF-Rahastot	13
2.6	Erikoissijoitusrahastot	14
2.6.1	Kiinteistörahastot	14
2.6.2	Hedge-rahastot	15
2.6.3	Rahastojen rahastot	16
3	Rahastojen riskit	17
3.1	Riskin mittaaminen	17
3.2	Riskit	18
3.2.1	Markkinariski	18
3.2.2	Yritysriski	19
3.2.3	Toimialariski	19
3.2.4	Maantieteellinen riski	19
3.2.5	Omaisuusluokkariski	19
3.2.6	Valuuttakurssiriski	19
3.2.7	Korkoriski	20
3.2.8	Likviditeettiriski	20
3.2.9	Poliittinen riski	20
3.2.10	Force majeure -riski	21
4	Rahaston valinta	22
4.1	Megatrendit	22
4.2	Vastuullisuus	23
4.3	Rahastojen tunnusluvut	23
4.3.1	Alpha	23
4.3.2	Beta	23
4.3.3	Sharpe	24

	5
4.4 Morningstar-luokitus	24
4.5 Rahastojen kulut	24
5 Verotus	26
5.1 Rahastojen verotus	26
5.2 Rahastosijoittajan verotus	26
6 Opas	27
7 Pohdinta ja johtopäätökset	27
Lähteet	29
Liitteet	
Liite 1. Aloittavan rahastosijoittajan opas	

1 Johdanto

Vuonna 2018 suomalaiset kotitaloudet sijoittivat 42 euroa henkeä kohden rahastoihin ja pörssiosakkeisiin. Sen sijaan, Veikkauksen erilaisiin rahapeleihin suomalaiset käyttivät samana vuonna keskimäärin 570 euroa henkeä kohden, josta jäi tappiota noin 320 euroa henkeä kohden (HS 2019). Suomalaisten asenteita sijoittamista ja vaurastumista kohtaan kuvaa hyvin, että 31 prosenttia suomalaisista pitää rikastumista lottovoitolla hyväksyttävänä, kun taas vain 11 prosenttia suomalaisista pitää säännöllistä, alle 500 euron kuukausittaista sijoittamista vaurastumisen lähteenä hyväksyttävänä (Uusisuomi 2018). Tällä hetkellä vain noin miljoona suomalaista säästää rahastoihin ja noin joka kolmannes suomalainen pitääkin säästämisen ja sijoittamisen aloittamista vaikeana (Talouselämä 2019).

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä esitellään aloittavalle sijoittajalle helpoin tapa aloittaa sijoittaminen - rahastosijoittaminen. Aloittavan sijoittajan on tärkeä ymmärtää mahdollisuudet, joita sijoitusmarkkinoilla on hänelle tarjota. Sijoittajan on opittava tiedostamaan omat tavoitteensa sijoittamisen ja säästämisen suhteen ja näin ollen valita itselleen sopiva sijoitustyyli sekä sijoitustuotteet. Sijoittajan tulee myös ymmärtää oman ikänsä sekä elämäntilanteensa vaikutus sijoituksia tehdessään. Tarkastelussa pyritään keskittymään maltillisen säästämisen kautta tapahtuvaan sijoittamiseen ja varojen keräilyyn pitkällä aikavälillä korkoa korolle- ilmiötä hyödyntäen.

1.1 Opinnäytetyön tausta ja lähtökohdat

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön aihe on opas aloittelevalle rahastosijoittajalle. Suomessa säästäminen ja sijoittaminen, varsinkin riskipitoisempiin omaisuuslajeihin, ei ole ollut kovinkaan suosittua perinteisesti (Talouselämä 2019). Suomalaisten kotitalouksien varallisuus makaa pitkälti tuottamattomina pankkitalletuksina sekä omista omistusasunnoissa (Tilastokeskus 2016). Käynnissä olevat yhteiskunnan muutokset kuten kaupungistuminen ja väestön ikääntyminen tulevat tuomaan nuoremmille sukupolville haasteita, joita vanhempamme eivät ole kohdanneet. Esimerkiksi kaupungistumisen tuomat muutokset vaikuttavat monien omistusasuntojen arvoon laskevasti muuttotappioalueilla - oma talo ei enää olekaan arvon säilyttäjä.

Jo pitkään hyvin matalina säilyneet korot sekä vallitseva epätodennäköisyys niiden nousemiselle lähitulevaisuudessa, ei tue tilisäästämistä. Eläkejärjestelmämme kuormittuu ja

eläkeikiä on jo nostettu. Nuorten halutessa varmistaa vastaavanlaiset eläke-etuudet tuleville eläkepäivilleen kuin vanhemmilla sukupolvilla, on hyvä turvautua omaehtoiseen säästämiseen pakollisen eläkejärjestelmän lisäksi. Edellä mainitut muutokset yhteiskunnassa sekä oma kiinnostukseni sijoittamiseen ja säästämiseen motivoivat kirjoittamaan aiheesta.

1.2 Opinnäytetyön tavoite ja suunnitelma

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda opas, joka on lukijalleen selkeä ja antaa aloittelevalle rahastosäästäjälle kattavan kuvan rahastosäästämisestä. Opas on tarkoitettu ennen kaikkea rahastosäästämistä juuri aloittelevalle ja aloittamista harkitsevalle henkilölle. Oppaan on tarkoitus selventää, miten säästäjä saa kuukausittain tarvittavan määrän rahaa säästöön rahastosijoituksiaan varten, minkälaisia rahastoja hänelle on tarjolla ja minkälaisia ominaisuuksia näillä rahastoilla on se. Lopuksi lukijalle osoitetaan pitkäaikaisen, kuukausittaisen rahastosäästämisen hyödyt pitkällä aikavälillä.

Opinnäytetyö pyrkii antamaan lukijalleen hyvät valmiudet aloittaa rahastosäästäminen ja siitä löytyy selkeästi lukijan tarvitsemat tiedot eri rahastotyyppien kohdalta. Opinnäytetyössä paneudutaan myös rahastojen eri riskeihin, eri rahastojen vertailuun, rahaston valintaan sekä rahastojen verotukseen. Opinnäytetyö on rajattu mahdollisimman selkeästi, jotta lukijan on helppo löytää tarvitsemansa tieto.

Toiminnallinen opinnäytetyö koostuu kahdesta eri osiosta: raportista sekä oppaasta. Raportissa perehdytään eri tyyppisiin rahastoihin ja niiden ominaisuuksiin. Tässä osuudessa tutustutaan myös rahastosijoittamisen eri riskeihin, rahastojen verotukseen sekä rahaston valintaan vaikuttaviin seikkoihin. Keskeisenä käsiteltävänä aiheena on rahastosäästäjän sijoitustyyli. Tässä opinnäytetyössä keskitytään rahastosijoittamiseen ainoastaan kuukausittaisen säästämisen näkökulmasta ja tuodaan esiin sen hyötyjä. Raportti antaa myös tietopohjan oppaassa käsiteltäville aiheille.

Opinnäytetyön toiminnallinen osa eli opas on jaettu kolmeen eri osaan: rahastotyypeihin, säästämiseen ja kuukausisijoittamiseen rahastoihin. Ensimmäisessä osassa annetaan lukijalle tapoja ja esimerkkejä, joiden avulla hän voi säästää kuukausittain tarvitsemansa rahasumman rahastoihin. Toisessa osassa tutustutaan eri rahastotyypeihin ja niiden ominaisuuksiin. Kolmannessa osassa lukijalle selvennetään kuukausisijoittamisen periaate ja hyödyt. Tässä osiossa esitetään myös erilaisia laskelmia sijoitusajan sekä kuukausittain sijoittavan määrään vaikutuksesta lopulliseen tuottoon. Tämän osion

tavoitteena on, että lukija ymmärtää korkoa korolle -ilmiön voiman. Opas löytyy raportin liitteestä 1.

Tässä opinnäytetyössä on käytetty lähteinä alan kirjallisuutta sekä ajankohtaisia uutisia ja artikkeleita. Tärkeä lähde on myös pankkien ja rahoituslaitosten omat internetsivut. Niistä hyödynnetään tietoa eri rahastoista ja käytetään esimerkkeinä esimerkiksi eri rahastojen tavoitteita ja sijoituspolitiikkoja niiden rahastoesitteistä.

2 Rahastotyypit

Aloittelevan sijoittajan kannalta helpoin tapa aloittaa sijoittaminen on sijoittaminen sijoitusrahastoihin. Sijoitusrahastoon sijoitettaessa eli ostaessa osuuden rahastosta, sijoittaja antaa sijoitetun rahan rahastoa hallinnoivan rahastoyhtiön käyttöön. Rahasto sijoittaa rahat edelleen erilaisiin arvopapereihin tai reaaliomaisuuteen. Rahastoa hallinnoiva taho ei siis omista rahastoa vaan ainoastaan hallinnoi sitä rahastonhoitajana. Näin ollen sijoittaja antaa sijoituspäätöksien teon rahastonhoitajan vastuulle. Rahastonhoitaja perii rahaston osuuksien omistajilta palkkion rahaston hallinnoimisesta. Rahastot voivat periä sijoittajilta kuluja rahaston merkinnästä, luovutuksesta, hallinnointipalkkiona ja tulospöytäpalkkiona. Rahastot ovat siis yksinkertaisuudessaan suuren sijoittajajoukon muodostama instituutio, joka tarjoaa sijoittajilleen mahdollisuuden hyödyntää suuren sijoittajan asiantuntemusta ja kustannushyötyjä. Rahastojen arvo määrittyy rahaston omistusten yhteenlasketun arvon mukaan. Rahastonhoitajan palkkiot ovat vähennetty automaattisesti päivän arvosta eli sijoittajan ei tarvitse erikseen huolehtia niistä. Useimmiten rahasto-osuuden arvo määritetään kerran päivässä. (Puttonen & Repo 2011, 30, 53; Nikkinen & Rothovius & Sahlström 2002, 18—19; SEB 2019.)

Rahastot ovat perinteisesti jaettu niiden sijoituspolitiikan sekä maantieteellisen fokuksen perusteella. Rahasto voi sijoittaa esimerkiksi tietyn toimialan osakkeisiin tietyllä maantieteellisellä alueella. Rahasto voi myös sijoittaa eri sijoituskohteisiin, kuten korkoihin, kiinteistöihin, raaka-aineisiin tai yhdistellä eri sijoituskohteita. Rahasto-osuudet voidaan jaotella myös voitonjakotapansa mukaan kasvuosuuksiksi ja tuotto-osuuksiksi. Kasvuosuus tarkoittaa, että rahaston saamat tuotot lisätään rahastopääomaan ja näin ollen kasvattavat rahasto-osuuden arvoa. Tuotto-osuus tarkoittaa, että rahaston saamat tuotot maksetaan kerran vuodessa tuotto-osuuden omistajalle. Itse sijoituksen tekeminen rahastoon on tehty myös hyvin helpoksi. Muun muassa pankkien markkinoimat rahastot ottavat jatkuvasti vastaan uusia sijoituksia. Rahasto-osuuden merkitseminen onnistuu

hyvin helposti oman pankin nettipankin kautta. Mikäli sijoituksensa haluaa lunastaa takaisin rahaksi, onnistuu sekin helposti. Lunastetut varat näkyvät tilillä lunastuspäivän jälkeisenä tai sitä seuraavana pankkipäivänä. (Puttonen & Repo 2011, 74; Nikkinen ym. 2002, 19; Evli 2019; Seligson 2019.)

Sijoitusrahastolaki 213/2019 määrittelee rahaston toiminnan ja miten rahaston varat voidaan sijoittaa. Laki edellyttää muun muassa, että rahaston on hajautettava sijoitustoiminnan riskit. Lisäksi rahastolla on lain mukaan aina oltava toiminnan edellyttämät käteisvarat ja rahaston varat voidaan sijoittaa arvopapereihin, joilla käydään kauppaa julkisella markkinapaikalla, kuitenkin niin, että korkeintaan 10 prosenttia rahaston varoista voidaan sijoittaa myös kohteisiin, joilla ei käydä kauppaa julkisesti. Rahaston hajautuksen osalta laki määrittää, että yhden sijoituksen arvo ei saa ylittää 10 prosenttia koko rahaston arvosta. Lisäksi on vielä määritelty, että sijoituksia, jotka ylittävät 5 prosenttia rahaston arvosta, saa olla enintään 40 prosenttia rahaston arvosta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että rahastossa saa olla kerrallaan enintään neljä kappaletta sijoituksia, jotka ovat 5—10 prosentin välillä rahaston arvosta. Näiden lisäksi muut sijoitukset tulevat olla alle 5 prosenttia rahaston arvosta. Näin ollen rahastossa tulee olla vähintään 16 eri liikkeellelaskijan arvopapereita. (Puttonen & Repo 2011, 64; Finlex 2019.)

Rahastojen menestystä mitataan usein vertaamalla rahaston tuottoa rahaston vertailuindeksiin. Indeksini kuvaa arvopaperijoukon arvon kehitystä. Indeksini voidaan muodostaa, kun tiedetään arvopapereiden hinta ja yksittäisten arvopapereiden suhteellinen osuus indeksistä. Kun indeksini laskee, indeksini mukaan laskettavien arvopapereiden markkina-arvot laskevat ja indeksini noustessa markkina-arvot nousevat. Mikäli rahasto tuottaa vertailuindeksiään paremmin, se voittaa markkinat ja tuottaessaan vertailuindeksiään huonommin, se alisuoriutuu markkinoihin nähden. Useille rahastoille on määritelty relevantti vertailuindeksi. Vertailuindeksinä voidaan käyttää esimerkiksi tietylle alueelle sijoittavan rahaston tapauksessa kyseisen alueen indeksiniä tai tietylle toimialalle sijoittavan rahaston tapauksessa kyseisen toimialan indeksiniä. (Heikkilä 2019b.)

Tässä eri rahastotyyppjä käsittelevässä luvussa tutustutaan eri tyyppisiin rahastoihin. Luvussa käydään läpi osake-, korko-, yhdistelmä-, indeksini- ETF- sekä erikoissijoitusrahastojen eri ominaisuudet.

2.1 Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat nimensä mukaisesti pääosan varoistaan osakkeisiin. Osakerahastoilla on erilaisia sijoituspolitiikkoja ja -tyylejä ja nämä käyvät aina ilmi rahastojen rahastoesitteistä. Osakerahastot voidaan jaotella monella eri tapaa. Maantieteellisessä jaottelussa rahastot jaotellaan niiden maantieteellisen sijoitusfokuksen mukaan. Jokin rahasto saattaa sijoittaa maailmanlaajuisesti, toinen vain tiettyyn maahan tai maanosaan taikka rajattuun alueeseen, kuten esimerkiksi kehittyville markkinoille tai Itä-Euroopan maihin. (Puttonen & Repo 2011, 66.)

Toinen tapa jaotella rahastoja on rahastojen fokus eri kokoisiin yrityksiin. Rahasto saattaa keskittyä vain suuriin globaalisti toimiviin yrityksiin tai vaihtoehtoisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Rahastot voidaan jaotella myös toimialafokuksensa mukaan. Rahasto voi keskittyä tietylle toimialalle, kuten lääketeollisuuteen, teknologiateollisuuteen tai metsäteollisuuteen. Nykyään löytyy myös teemarahastoja, jotka sijoittavat esimerkiksi ainoastaan eettisesti toimiviin yrityksiin, ilmastonmuutosta hillitseviin yrityksiin tai tulevaisuuden teknologioita kehittäviin yrityksiin. Rahastot voidaan jakaa vielä myös rahaston kohdeyritysten arvonnousun potentiaalin mukaan arvo- ja kasvuyritysrahastoihin. Arvoyhtiöiksi määritellään yhtiöt, joiden markkina-arvo on alhainen suhteessa oman pääoman kirja-arvoon. Kasvuyhtiöillä tilanne on päinvastainen. Arvo- ja kasvuyhtiöt voidaan määritellä myös esimerkiksi P/E-luvun avulla. Luku kertoo yhtiön osakkeen hinnan suhteessa tulokseen. Yksinkertaistetusti sanottuna, kuinka monta vuotta kestää, että sijoittaja on saanut osakkeeseen sijoittamansa rahan takaisin yrityksen tekemällä tuloksella. Arvoyhtiöillä on matala P/E- luku ja kasvuyhtiöillä se on korkea. (Puttonen & Repo 2011, 67; Nordnet 2019; Heikkilä 2019a.)

Useat osakerahastot käyttävät erityyppisiä johdannaisia sijoitustensa suojaamiseen tai jotkut rahastot sääntöjensä puitteissa sijoitustensa vipuamiseen. Rahaston mahdollinen johdannaisten käyttö selviää rahaston rahastoesitteessä. Johdannaiset johtavat hintansa kohde-etuutensa mukaan. Kohde-etuutena voi olla esimerkiksi osake, indeksi, raaka-aine tai valuutta. Johdannaisia on monenlaisia, kuten optiot, futuurit ja warrantit. Eri johdannaiset toimivat hieman eri tavalla. Johdannaisilla voi, johdannaisesta riippuen, tienata sekä kohde-etuuden arvon noustessa että laskiessa. Johdannaisten perusidea on, että sijoittaja pystyy joko suojaamaan sijoituksensa, esimerkiksi osakesijoituksensa osakkeen laskevaa kurssia vastaan ostamalla johdannaista, jolla sijoittaja tienaa osake-

kurssin laskiessa. Vaihtoehtoisesti sijoittaja pystyy myös vipuamaan sijoitustaan johdannaisten avulla, sillä johdannaisilla saa suuremman voittopotentialin kohde-etuuteen kuin suoralla sijoituksella ja näin ollen myös pääomaa vapautuu muihin sijoituksiin. Sijoitusten vipuaminen johdannaisten avulla tuo luonnollisesti myös suuremman potentiaalín sijoituksen tappiolle. (Puttonen & Repo 2011, 67—68; Sijoitustieto 2015a.)

2.2 Korkorahastot

Korkorahastot sijoittavat varansa nimensä mukaisesti korkotuotteisiin. Korkorahastojen sijoituskohteet ovat tyypillisesti valtioiden pankkien, kuntien, yritysten tai muiden yhteisöjen liikkeelle laskemia korkotuotteita. Korkotuotteet ovat edellä mainittujen tahojen liikkeelle laskemia lainoja oman rahoituksensa turvaamiseksi. Korkotuotteet jaetaan rahamarkkinatuotteisiin ja joukkovelkakirjalainoihin. Rahamarkkinatuotteet ovat lyhyitä, alle vuoden mittaisia lainoja. Joukkovelkakirjat taas pitkiä, yli vuoden mittaisia lainoja. Lainan liikkeellelaskija jakaa lainansa pieniin osiin eli joukkovelkakirjoihin, jotka se myy sijoittajille. Toisin sanoen joukkovelkakirjan ostaja lainaa rahaa joukkovelkakirjalainan laskijalle. Joukkovelkakirjoja on eri tyyppisiä, kuten optiolainoja, debentuurilainoja ja vaihtovelkakirjalainoja. Erilaiset joukkovelkakirjalainat toimivat hieman eri tavoilla. (Nikkinen ym. 2002, 11—12.)

Joukkovelkakirjan nimellisarvolla tarkoitetaan lainan liikkeellelaskijan maksamaa pääoman palautuksen määrää velkakirjan haltijalle. Joukkovelkakirjoilla on tyypillisesti juoksu-aika eli ennalta määritetty laina-aika. Juoksuajan päättyessä sijoittajalle palautetaan velkakirjan nimellisarvoa vastaava pääoma. Sijoittajalla on myös mahdollisuus myydä omistamansa laina juoksuajan aikana, sillä suurimmalla osalla joukkolainoista on jälkimarkkinat eli lainaosuudet ovat ostettavissa ja myytävissä kuten pörssiosakkeet pörssissä. Tässä tapauksessa sijoittaja myy lainaosuutensa sen hetkiseen markkinahintaan. Joukkovelkakirjaan on määritetty myös kuponkikorko, joka on joko kiinteä tai vaihtuva. Vaihtuvakorkoiset lainat ovat usein sidottuja johonkin viitekorkoon, kuten euriboriin. Lainan kuponkikoron mukainen korko maksetaan sijoittajalle tyypillisesti joko kerran, kaksi tai neljä kertaa vuodessa. Korkorahastoihin sijoittavan on hyvä pitää mielessä, että markkinakorkojen noustessa korkorahastojen arvot laskevat ja markkinakorkojen laskiessa arvot vastaavasti nousevat. (Nikkinen ym. 2002, 11—12; OP 2019; Sijoitusrahastot 2019.)

Myös korkorahastot voidaan jaotella eri tavoilla, kuten sijoitushorisontin, riskitason tai maantieteellisen fokuksen mukaan, jotka käyvät ilmi rahaston rahastoesitteestä. Lyhyen koron rahastot eli niin sanotut rahamarkkinarahastot sijoittavat varansa korkoinstrumentteihin, joiden laina-aika on enintään kaksitoista kuukautta. Näiden rahastojen tavoitteena on yleensä ylittää kolmen kuukauden euribor-koron tuotto. Lyhyen koron rahastot ovat hyvin matala riskisiä ja näin ollen myös tuotto-odotus näissä rahastoissa on pieni. Pitkän koron rahastot sijoittavat pitkäaikaisiin korkoinstrumentteihin, joiden laina-aika on vähintään kaksitoista kuukautta. Korkorahastot ovat jaoteltu myös sijoituskohteen mukaan. Rahastot voivat sijoittaa esimerkiksi ainoastaan yrityslainoihin tai ainoastaan valtioiden obligaatioihin. Maantieteellisesti rahastot voivat keskittyä esimerkiksi Eurooppaan, Amerikkaan tai kehittyville markkinoille. Rahaston riskin mukaan korkorahastot ovat jaettu kahteen eri luokkaan. Normaalit eli niin kutsutut Investment Grade -rahastot sijoittavat korkeamman luottoluokituksen lainoihin ja näin ollen omaa pienemmän riskin ja tuotto-odotuksen. Korkeamman riskin HighYield -rahastot sijoittavat matalamman luottoluokituksen lainoihin eli niin kutsuttuihin roskalainoihin. Näillä lainoilla on korkeampi riski ja näin ollen korkeampi tuotto-odotus. Korkorahastojen menestystä yleiseen markkinaan nähden mitataan osakerahastojen tapaan vertailemalla rahaston tuottoa relevanttiin korkoindeksiin. (Puttonen & Repo 2011, 65; Nordnet 2019.)

2.3 Yhdistelmärahasto

Yhdistelmärahastot sijoittavat varansa sekä korkotuotteisiin että osakkeisiin. Rahaston sijoitusten painopistettä korkojen ja osakkeiden välillä voidaan muuttaa markkinatilanteen mukaan. Yhdistelmärahaston rahastoesitteessä on määritelty korko- ja osakesijoitusten väliset painoarvot ja missä määrin ne voivat vaihdella. Kuten osake- ja korkorahastoissa, myös yhdistelmärahastot on jaoteltu jo edellä mainituilla tavoilla, kuten maantieteellisen fokuksen tai toimialafokuksensa mukaan. Nämä tiedot löytyvät aina myös yhdistelmärahaston rahastoesitteestä. Yhdistelmärahastojen menestystä mitataan myös vertailemalla niitä sopiviin korko- ja osakeindekseihin, huomioiden rahaston painotukset korko- ja osakesijoitusten välillä. (Puttonen & Repo 2011, 70.)

2.4 Indeksirahastot

Indeksirahastot sijoittavat nimensä mukaisesti varansa vertailuindeksinsä mukaan. Yleisesti sijoitusten allokointi tapahtuu vertailuindeksin arvopapereiden markkina-arvon mu-

kaisesti. Esimerkiksi osakkeisiin sijoittava indeksirahasto sijoittaa varansa pörssiosakkeisiin vertailuindeksinsä mukaisilla, markkina-arvon määräämillä painoilla. Näin ollen markkina-arvoltaan suuret yhtiöt saavat suuremman painon indeksirahastossa kuin pienemmät yritykset. Indeksirahastot ovat perinteisesti kuluiltaan hyvin halpoja sijoituskohteita. Löytyy jopa rahastoja, joihin voi sijoittaa ilman mitään kuluja. Indeksirahastot ovat varmasti aloittelevalle sijoittajalle helpoin tapa aloittaa sijoittaminen. Rahaston sijoitusfilosofia on helppo ymmärtää eli sijoituspäätökset eivät vaadi välttämättä sijoittajalta syvällistä perehtymistä kohteisiin. Indeksirahastoja on Suomessa tarjolla melko vähän, joten valinnan vaikeutta sijoittajalle tuskinpa syntyy. Aktiivisemmän sijoittajan kannalta tarjonnan suppeus on kuitenkin miinus puoli. Myös pääoman kotiuttaminen indeksirahastosta vie tyypillisesti useamman pankkipäivän. Indeksirahastoja hoidetaan passiivisesti eli salkunhoitaja ei käy aktiivisesti kauppaa rahaston sijoituskohteilla. Sijoitusten painoja muutetaan vain, kun rahaston vertailuindeksin koostumus muuttuu. (Puttonen & Repo 2011, 115.)

2.5 ETF-Rahastot

ETF-rahasto juontuu sanoista Exchange Traded Fund. Nimensä mukaisesti ETF-rahastojen osuuksilla käydään kauppaa osakkeiden tavoin pörssissä. ETF-rahastojen markkinahinta määrittyy siis reaaliajassa pörssien aukioloaikoina osakkeiden tavoin, kun taas muissa rahastoissa markkinahinta päivitetään kerran päivässä. ETF-rahastot sijoittavat yleensä varansa indeksien mukaan indeksirahastojen tavoin. ETF-rahastojen tarjonta on kuitenkin indeksirahastoja huomattavasti laajempi. Maailmasta löytyy melkein 6000 eri ETF-rahastoa ja niihin on sijoitettuna lähes 2800 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Eri omaisuuslajeihin sijoitettavia ETF-rahastoja löytyy laaja kirjo. Esimerkiksi osakkeisiin, korkoihin, kiinteistöihin ja raaka-aineisiin sijoitettavia ETF-rahastoja löytyy erilaisia. Muiden rahastojen tapaan ETF-rahastot voivat keskittyä tiettyyn maanosaan, tiettyyn toimialaan tai tiettyyn sijoitusstrategiaan. (Sijoittaja 2019b.)

Piensijoittajille tarjotaan myös vivuttavia ETF-rahastoja. Vipuvaikutus ETF-rahastossa voi olla joko kohde-etuuden laskiessa tai noustessa. Kohde-etuuden nousua hyödyntävää ETF:ää kutsutaan long-ETF:ksi ja laskua hyödyntävää short-ETF:ksi. Vipukertoimia voi vipurahastoilla olla eri suuruksia. Esimerkiksi kaksinkertainen short-ETF:n arvo nousee kaksi prosenttia, mikäli kohde-etuutena olevan indeksi arvo laskee yhden prosentin. Vivutettuja ETF-rahastoja käytetään kuitenkin yleensä vain päivänsisäiseen kaupankäyntiin. (Sijoitustieto 2015b.)

ETF-rahaston etuina sijoittajalle on hyvin laaja valikoima erilaisia rahastoja, mahdollisuus lunastaa sijoituksensa nopeasti rahaksi ja melko alhaiset kulut. Haittapuolina voidaan toisaalta nähdä myös laaja valikoima ja eritoten joidenkin ETF-rahastojen monimutkaisuus ja vaihtelevat toimintaperiaatteet. Näin ollen monimutkaisempiin ETF-rahastoihin sijoittaminen vaatii sijoittajalta syvällisempää perehtymistä asiaan. Haittapuolena voidaan nähdä myös tarve perustaa arvo-osuustili. Muihin perinteisiin rahastoihin sijoittaminen onnistuu ilman arvo-osuustiliä. (Heikinheimo 2019a; Sijoittaja 2019b.)

2.6 Erikoissijoitusrahastot

Kuten perinteiset sijoitusrahastot, myös erikoissijoitusrahastot sijoittavat varansa eri kohteisiin, mutta erikoissijoitusrahastoilla ei perinteisten sijoitusrahastojen tapaan ole välttämättä tarkkoja määritelmiä ja prosenttirajoituksia sijoituksilleen. Erikoissijoitusrahaston hajautusta ja riskiä koskevat määräykset käyvät ilmi aina kyseisen rahaston säännöissä. Alla esitetään kolme erityyppistä erikoissijoitusrahastoa. (Puttonen & Repo 2011, 70—71.)

2.6.1 Kiinteistörahastot

Kiinteistörahastot ovat erikoissijoitusrahastoja, jotka sijoittavat nimensä mukaisesti varansa kiinteistöihin tai muuhun kiinteään omaisuuteen. Kuten perinteiset rahastot, myös kiinteistörahastoja voidaan luokitella eri tavoilla. Esimerkiksi maantieteellisen sijoitusfokuksensa mukaan tai kiinteistösijoituksen tyyppin mukaan. Kiinteistörahastot voivat sijoittaa esimerkiksi asuntoihin, toimistoihin, hoivatiloihin, palvelukiinteistöihin, tuotantotiloihin tai tontteihin. Kiinteistörahastot tarjoavat sijoittajalle huomattavasti paljon paremman hajautuksen sijoitukselleen verrattuna suoraan kiinteistösijoitukseen. Sijoittaja saa siis rahaston kautta hajautettua pienemmänkin sijoituksen useaan eri kohteeseen, kun taas suorassa kiinteistösijoittamisessa hajauttaminen vaatii huomattavasti suuremman pääoman. Kiinteistörahastot mahdollistavat myös piensijoittajallekin kiinteistösijoitukset ulkomaille, kun suoran kiinteistösijoituksen hankkiminen piensijoittajalle ulkomailta olisi taas hyvin hankalaa.

Kiinteistörahastot ovat toiminnaltaan samanlaisia kuin muut perinteiset rahastot, eli rahaston hoitaja, kuten pankki tai varainhoitoyhtiö on perustanut rahaston, josta sijoittajan on mahdollisuus ostaa osuuksia. Rahaston hoitaja hallinnoi rahastoa, tekee rahaston sijoituspäätökset ja perii tästä palkkionsa.

Toinen tapa sijoittaa hajautetusti kiinteistöihin on REIT. REIT tulee sanoista Real Estate Investment Trust. REIT:n idea on sama kuin kiinteistörahastolla eli se sijoittaa varansa eri tyyppisiin kiinteistöihin. Voittoa REIT pyrkii tekemään vuokratuloilla ja sijoitustensa arvonnousulla kuten perinteinen kiinteistörahastokin. Lainsäädännöllisesti REIT toimii eri lailla kuin kiinteistörahasto. Tarkemmin ottaen REIT on kiinteistösijoitusyhtiö, joka on useimmiten listattu pörssiin. Sijoittaessaan REIT:in, sijoittaja ostaa kyseisen REIT:n osakkeita pörssistä, kuten ostaisi minkä tahansa pörssilistatun yhtiön osakkeita. Sijoittaessaan suoraan REIT:in, sijoittaja tarvitsee siis arvo-osuustilin. REIT:illä on myös joitakin etuja kiinteistörahastoon nähden, kuten veroetuja. REIT on myös veloitettu maksamaan tietyn määrän tuloksestaan osinkoina omistajilleen. On myös olemassa kiinteistörahastoja, jotka sijoittavat varansa suorien kiinteistösijoitusten lisäksi REIT:eihin sekä kiinteistörahastoja, jotka sijoittavat varansa ainoastaan REIT:eihin. (Sijoittaja 2015; United Bankers 2020b.)

2.6.2 Hedge-rahastot

Vaikka hedge-rahastot eivät olekaan soveltuva sijoitusmuoto piensijoittajalle, käymme silti hedge-rahastojen perusperiaatteet läpi. Hedge-rahastot eroavat monella tapaa tavallisista rahastoista. Tavalliset rahastot pyrkivät voittamaan vertailuindeksinsä eli niiden menestystä verrataan tilanteeseen markkinoilla. Hedge-rahastot taas pyrkivät absoluuttiseen tuottoon eli saamaan tuottoa markkinatilanteesta riippumatta. Hedge-rahasto pyrkii siis tekemään tuottoa sekä markkinoiden noustessa että markkinoiden laskiessa. Eri hedge-rahastoilla on erilaisia strategioita saavuttaa tuotto kaikissa markkinaolosuhteissa. Yksi tapa hedge-rahastoille saada tuottoa kurssien laskiessa on lyhyeksi myynti. Lyhyeksi myynti tarkoittaa yksinkertaisesti sitä, että lyhyeksi myyjä lainaa markkinoilta esimerkiksi osaketta, jonka kurssin uskoo putoavan ja myy sen heti eteenpäin. Mikäli kurssi on laskenut ja lyhyeksi myyjä haluaa sulkea positionsa, hän ostaa osakkeet markkinoilta takaisin halvempaan hintaan ja palauttaa lainansa. (Salkunrakentaja 2017a; Salkunrakentaja 2014.)

Esimerkki 1. Yksinkertaistettu esimerkki lyhyeksi myynnistä

Osakkeen X hinta on tällä hetkellä 10€. Lyhyeksi myyjä uskoo osakkeen X kurssin laskevan ja myy osaketta lyhyeksi. Lyhyeksi myyjä siis lainaa markkinoilta osakkeen X ja myy sen heti eteenpäin. Lyhyeksi myyjällä on nyt rahaa myydyn osakkeen arvon verran eli 10€. Vuoden päästä osakkeen X arvo on laskenut ja sen arvo on 8€. Lyhyeksi myyjä haluaa sulkea nyt positionsa ja ostaa osakkeen takaisin markkinoilta hintaan 8€ ja palauttaa sen lainaajalle. Näin ollen lyhyeksi myyjä on tienannut 2€.

Lyhyeksi myyjältä peritään jonkin suuruinen korko lainaamistaan osakkeista. Lyhyeksi myynnin riskinä on luonnollisesti lyhyeksi myydyn osakkeen kurssin nouseminen. Mikäli kurssi nousee, joutuu lyhyeksi myyjä ostamaan osakkeen takaisin korkeammalla hinnalla, mitä oli alun perin saanut lainatun osakkeen myynnistä ja tekee näin ollen tappiota. Lyhyeksi myyminen onnistuu osakkeiden lisäksi myös muilla instrumenteilla, kuten valuutoilla tai raaka-aineilla. (Salkunrakentaja 2017a; Salkunrakentaja 2014.)

Toinen merkittävä ero tavallisten rahastojen ja hedge-rahastojen välillä on sääntely. Kuten aiemmin mainittu, tavalliset rahastot ovat viranomaisten toimesta tarkasti säänneltyjä esimerkiksi sijoitus määrän ja prosentiosuuksien suhteen. Hedge-rahastot ovat taas käytännössä kokonaan viranomaissääntelyn ulkopuolella. Hedge-rahastot voivat sääntelyn puutteen ansiosta sijoittaa varansa mihin kussakin markkinatilanteessa parhaaksi näkevät. Näin ollen hedge-rahaston hoitajien on mahdollista ottaa vahvaakin markkinanäkemyksiä ja sijoittaa varansa vapaasti haluamallaan tavalla. Hedge-rahastojen markkinointi julkisesti on myös kielletty toisin kuin muiden sijoitusrahastoiden markkinointi. (Salkunrakentaja 2017a.)

2.6.3 Rahastojen rahastot

Rahastojen rahastot tai toiselta nimeltään rahasto-osuus rahastot ovat erikoissijoitusrahastoja, jotka sijoittavat nimensä mukaisesti varansa toisiin sijoitusrahastoihin. Kuten muissakin sijoitusrahastoissa, rahastojen rahastot voivat keskittyä tiettyyn maantieteelliseen alueeseen, toimialaan ja omaisuusluokkiin tai yhdistellä niitä. Erikoissijoitusrahastona, rahastojen rahastoilla saattaa olla väljemmät vaatimukset esimerkiksi hajauttamisen suhteen, kuin tavallisilla sijoitusrahastoilla. Kaikki hajauttamista ja muuta sijoitustoimintaa koskevat määräykset löytyvät aina rahastoesitteen säännöistä. (Puttonen & Repo 2011, 70—71.)

Rahastojen rahastot mahdollistavat yksityissijoittajalle vielä paremman mahdollisuuden sijoituksensa hajauttamiseen, kuin sijoittamalla normaaliin sijoitusrahastoon. Sijoittamalla rahastojen rahastoon, sijoittaja sijoittaa varansa ei ainoastaan yhteen, vaan useisiin eri sijoitusrahastoihin. Rahastojen rahastot luovat myös yksityissijoittajalle mahdollisuuden sijoittaa rahastoihin, joihin yksityissijoittajalle ei suorana sijoituksena olisi mahdollisuutta sijoittaa. Esimerkiksi edellä mainitut hedge-rahastot tai pääomasijoitusrahastot vaativat lähes poikkeuksetta minisijoituksena vähintään satojatuhansia euroja, joten

monelle yksityissijoittajalle tämän tyyppiset sijoitukset olisivat mahdottomia ilman mahdollisuutta sijoittaa rahastojen rahaston kautta. (Investopedia 2020.)

Rahastojen haittapuoleksi sijoittajalle voidaan katsoa suuret kustannukset. Rahastot, joihin rahastojen rahasto sijoittaa, perivät ensin omat palkkionsa. Tämän jälkeen, rahastojen rahasto perii vielä omat palkkionsa sijoittajalta. Toisena haittapuolena sijoittajalle on mahdollisuus samojen sijoitusten omistamiseen. Yksittäisen rahaston omistuksia on melko helppo seurata, mutta rahastojen rahaston sijoittaessa useisiin eri rahastoihin, omistuksien seuraaminen muuttuu haastavammaksi. (Investopedia 2020.)

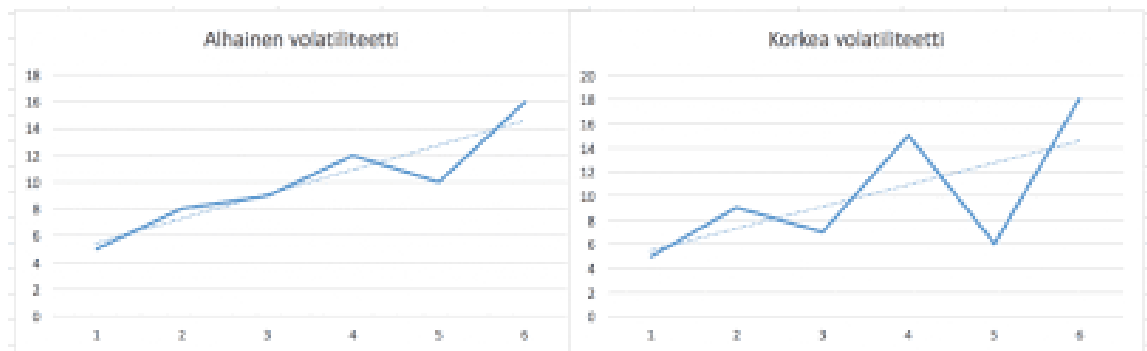
3 Rahastojen riskit

Kuten kaikkeen sijoitustoimintaan, myös rahastosijoittamiseen liittyy riskejä. Sanotaan, että tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä. Toisin sanoen, mitä suurempi riski sijoituksella on, sitä suurempaa tuottoa sijoittaja vaatii sijoitukselleen. Rahastojen riskiä voidaan mitata erilaisilla tunnusluvuilla, joita käsitellään tässä luvussa.

3.1 Riskin mittaaminen

Riskin määrittämisen tunnuslukuna on perinteisesti käytetty volatiliteettiä. Volatiliteetti kuvaa sijoitusten arvon heilahtelua prosenttilukuna. Laskennallisesti volatiliteetti on tuottojen keskihajonta. Tavallisimmin volatiliteetti lasketaan päivätuottojen keskihajontana ja ilmoitetaan prosentteina vuodessa. Volatiliteetti voidaan laskea luonnollisesti myös lyhyemmälle tai pidemmälle aikavälille. Toisin sanoen, mikäli rahaston volatiliteetti on alhainen, voi sijoittaja odottaa pieniä vaihteluita sijoituksensa arvossa. Volatiliteetin ollessa korkea, joutuu sijoittaja hyväksymään suuremmat vaihtelut sijoituksensa arvossa. Rahastosijoittaja voi käyttää volatiliteettiä myös sijoituspäätöksen tekoon ymmärtämällä arvonvaihtelun riskit, mutta myös rahaston menestymisen mittarina. Mikäli esimerkiksi alhaisen volatiliteetin rahasto on tuottanut saman verran kuin korkean volatiliteetin rahasto, on alhaisen volatiliteetin rahasto näin ollen menestynyt paremmin. Toisin sanoen, alhaisen volatiliteetin rahasto on päässyt samaan tuottoon pienemmällä riskillä kuin korkean volatiliteetin rahasto. (Puttonen & Repo 2011, 85; Aktia 2020.)

Kuvio 1. Kuvaajat alhaisesta ja korkeasta volatiliiteetista. (Blomster 2017b).

Yllä olevissa kuviossa 1 pystyakseli kuvaa sijoituksen tuottoa ja vaaka-akseli aikaa. Alhaisen volatiliiteetin kuvaajassa on nähtävissä, että sijoituksen tuotossa on tapahtunut vain pientä heiluntaa. Korkean volatiliiteetin kuvaajassa taas tuotossa on ollut voimakasta vaihtelua.

3.2 Riskit

Erityyppisillä rahastoilla on erilaisia riskejä ja tässä luvussa käsitellään niistä yleisimmät. Rahastosijoittajan on hyvä ottaa huomioon, että kaikki riskit eivät välttämättä liity kyseiseen rahastoon, mihin on itse sijoittamassa. Sijoittajan on tärkeää tunnistaa riskit, joita sijoituskohteena olevaan rahastoon liittyy. Eri rahastoihin liittyvät riskit kerrotaan aina rahaston esitteessä.

3.2.1 Markkinariski

Yleistä markkinoiden vaihteluun liittyvää riskiä kutsutaan markkinariskiksi. Kaikki sijoitusrahastot ovat lähtökohtaisesti alttiita markkinoiden yleiselle kehitykselle. Markkinoiden kehitys vaikuttaa rahastoon luonnollisesti niin laskevasti kuin nostavasti. Mitä kapeampaa sijoitusstrategiaa rahasto käyttää, sitä alttiimpi se on markkinariskille. Jos rahasto sijoittaa ainoastaan tiettyyn toimialaan tai tiettyyn maahan, on sillä korkeampi riski markkinoiden muutoksille. Hajauttamalla markkinariskiä rahasto ei voi kuitenkaan kokonaan poistaa. Markkinoiden heiluntaa vastaan rahastot voivat kuitenkin turvautua käyttämällä jo edellä mainittuja erityyppisiä johdannaisia. (Sijoitusrahastot 2020.)

3.2.2 Yritysriski

Yritysriskillä tarkoitetaan yksittäiseen yritykseen kohdistuvaa riskiä. Yksinkertaisuudessaan yritysrisiko tarkoittaa yksittäisen yrityksen menestykseen ja näin ollen sen osakkeen arvon vaihteluun kohdistuvaa riskiä. Rahastot voivat hallita yritysrisikoä hajauttamalla sijoituksensa useisiin eri yrityksiin, eri toimialoille sekä eri maantieteellisille markkinoille. (Sijoitusrahastot 2020.)

3.2.3 Toimialariski

Vain tietyille toimialalle tai sektorille sijoittavaan rahastoon kohdistuu toimialariskiä. Tulevaisuuden näkymien muutokset toimialalla voivat vaikuttaa huomattavasti toimialalle tehtyjen sijoitusten arvoon. Tietyille toimialalle tehtyjen sijoitusten arvonkehitys voi poiketa huomattavasti yleisen markkinan arvonkehityksestä. (United Bankers 2020b.)

3.2.4 Maantieteellinen riski

Vain tiettyyn maanosaan sijoittavaan rahastoon kohdistuu maantieteellinen riski. Tulevaisuuden näkymien muutokset maantieteellisellä alueella voivat vaikuttaa huomattavasti alueelle tehtyjen sijoitusten arvoon. Tietyille maantieteelliselle alueelle tehtyjen sijoitusten arvonkehitys voi poiketa huomattavasti yleisen markkinan arvonkehityksestä. (United Bankers 2020b.)

3.2.5 Omaisuusluokkariski

Omaisuusluokkariski tarkoittaa tiettyyn omaisuusluokkaan kohdistuvaa riskiä. Eri omaisuusluokkiin tehtyjen sijoitusten arvonkehitykset voivat poiketa toisistaan. Rahastoihin, jotka ovat sijoittaneet vain yhteen omaisuusluokkaan, kohdistuu suurempi riski kuin rahastoihin, jotka ovat hajauttaneet sijoituksensa useampaan omaisuusluokkaan. Yhdistelmärahastoilla on esimerkiksi pienempi omaisuusluokkariski kuin osakerahastoilla, sillä yhdistelmärahastot ovat sijoittaneet varansa sekä osakkeisiin että korkoihin pelkkien osakkeiden sijaan, kuten osakerahastot. (United Bankers 2020b.)

3.2.6 Valuuttakurssiriski

Valuuttakurssi riski tarkoittaa riskiä joka kohdistuu rahastoihin, jotka tekevät sijoituksia kohteisiin, jotka noteerataan eri valuutalla kuin rahaston oma valuutta. Esimerkiksi jos

Suomessa toimiva rahasto tekee sijoituksia euroalueen ulkopuolelle, kohdistuu rahastoon valuuttakurssiriskiä. Mitä enemmän rahastolla on sijoituksia vieraalla valuutalla, ja mitä enemmän valuuttakurssit vaihtelevat suhteessa euroon, sitä suurempi rahaston valuuttakurssiriski on. Valuuttakurssiriski muodostuu yksinkertaisesti valuuttakurssien vaihteluista. Mikäli sijoituskohteen valuutan arvo heikkenee suhteessa euroon, rahaston sijoituksen arvo laskee euroissa. Mikäli taas sijoituskohteen valuutan arvo vahvistuu suhteessa euroon, rahaston sijoituksen arvo nousee euroissa. (United Bankers 2020b.)

3.2.7 Korkoriski

Korkoriskiä kohdistuu rahastoihin, jotka ovat sijoittaneet varojaan korkoa maksaviin kohteisiin. Korkoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka muodostuu yleisen korkotason muutosten vaikutuksesta rahaston sijoitusten arvoon. Mikäli yleinen korkotaso nousee, rahaston korkosijoitukset menettävät arvoaan. Mikäli taas yleinen korkotaso laskee, rahaston korkosijoitusten arvo kasvaa. Korkoriskiä mitattaessa on myös tärkeä huomioida rahaston korkosijoitusten juoksuaika. Yleisen korkotason muutoksilla korkosijoituksen arvoon on vähemmän vaikutusta, mitä lyhyempi korkosijoituksen juoksuaika on. Näin ollen pitkän koron sijoituksiin kohdistuu suurempi korkoriski kuin lyhyen koron sijoituksiin. (United Bankers 2020b.)

3.2.8 Likviditeettiriski

Likviditeettiriski tarkoittaa riskiä, joka aiheutuu tilanteesta, jossa rahaston sijoituksia ei saada muutettua käteiseksi halutussa aikataulussa ja kohtuulliseen hintaan. Rahaston arvoon voi vaikuttaa tilanne, jossa rahasto on pakotettu realisoimaan sijoituksiaan epäsuotuisaan aikaan. Likviditeettiriski on suurempi sijoituksella, jolla käydään kauppaa harvemmin tai kaupankäynnin volyyymi on matala. Esimerkiksi suorilla kiinteistösijoituksia on vaikea saada nopeasti kaupaksi ja hintaa joudutaan todennäköisesti laskemaan rahastolle epäsuotuisaan tasoon. Likviditeettiriski on pienempi esimerkiksi osakkeilla, joilla käydään päivittäin kauppaa suurilla volyyymeilla. (United Bankers 2020b.)

3.2.9 Poliittinen riski

Poliittinen riski tarkoittaa rahaston sijoituskohteiden markkinoihin kohdentuvaa poliittisen ympäristön muutoksista johtuvaa riskiä. Poliittisen ympäristön muutokset voivat realisoi-

tua markkinariskiksi ja tällä voi olla vaikutusta rahaston sijoituskohteiden arvonkehitykseen. Poliittisia riskejä voivat olla markkina-alueella käytävä sota, muutokset alueen talouspolitiikassa tai esimerkiksi muutokset alueen verotuksessa. (United Bankers 2020b.)

3.2.10 Force majeure -riski

Force majeure -riski tarkoittaa osapuolista riippumattomia, täysin ennalta arvaamattomia ja ylivoimaisia riskejä. Tällaisia riskejä voivat olla esimerkiksi vakavat luonnonkatastrofit, lakot, kapinat, levottomuudet, sota- ja kriisitilat tai tautiepidemiat. Force majeure -riskin toteutuessa, sillä on todennäköisesti vaikutusta rahaston sijoitusten arvoon sekä rahaston mahdollisuuksiin käydä kauppaa sijoituksillaan. (United Bankers 2020b.)

Esimerkki 2. Erikoissijoitusrahasto UB Pohjoismaiset liikekiinteistöt riski-tuotto profiili (United Bankers 2020a.).

Rahaston riskiprofiili määritetään rahasto-osuuden viiden vuoden tuottohistoriasta lasketun tuoton vaihtelua kuvaavan volatiliteettitunnusluvun avulla. Rahastolla ei ole vielä viiden vuoden tuottohistoriaa. Siltä osin kuin oma tuottohistoria puuttuu, käytetään rahaston riskiprofiiliin määrittäessä MSCI IPD UK Monthly Property -indeksiä. Riskiluokka kuvaa rahaston riskitasoa. Rahaston riskiluokka on 3, joka tarkoittaa, että rahasto-osuuksien arvonkehitykseen liittyy keskimääräinen riski. Edes alin riskiluokka 1 ei ole täysin riskitön. Rahaston riski-tuotto profiili ja riskiluokka voivat muuttua. Riskiluokka määräytyy rahaston historiatietojen perusteella eikä sen perusteella voi ennustaa rahaston riski-tuotto profiiliin ja riskiluokan tulevaa kehitystä. Lisäksi tulee huomioida muita riskitekijöitä, joita riskimitari ei välttämättä riittäväällä tavalla huomioi:

Kohderiski: Riski siitä, että rahaston sijoituskohteen arvo alenee merkittävästi. Kohderiski liittyy tyypillisesti kiinteistö sijoittamiseen.

Toimialariski: Riski siitä, että liikekiinteistöjen markkina heikkenee merkittävästi.

Likviditeettiriski: Riski siitä, että sijoitusten realisointi etenkin heikossa markkinatilanteessa voi johtaa tappioihin ja viivästyttää lunastusten maksamista. Rahasto voi lykätä lunastusvaatimuksen toteuttamista enintään kuusi kuukautta.

Rahoitusriski: Riski siitä, että vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuus heikkenee tai kustannukset nousevat.

Valuuttakurssiriski: Riski valuuttakurssien muutoksista euroalueen ulkopuolelle sijoitettaessa.

Eriyisten tapahtumien riski: Riski ennalta arvaamattomista tapahtumista, kuten esim. äkillinen rahan arvon aleneminen, luonnonkatastrofit tai poliittiset tapahtumat. (United Bankers 2020.)

Yllä olevassa esimerkissä 2 on esitelty kyseisen rahaston riski-tuottoprofiili ja rahastoon liittyvät riskit. Kuten edellä mainittu, erityyppisiin rahastoihin liittyy erilaisia riskejä. Sijoittajan on tärkeä tunnistaa rahaston riskit sijoituspäätöstä tehdessään.

4 Rahaston valinta

Aikaisemmissa luvuissa kävimme läpi erilaisten rahastojen ominaisuuksia lähinnä rahaston toiminnan ja rahaston sijoituskohteiden valinnan näkökulmasta. Tässä luvussa käsitellään muita rahaston valintaan vaikuttavia tekijöitä sekä rahastoon liittyviä asioita, jotka saattavat nykyajan rahastosijoittajaa kiinnostaa.

4.1 Megatrendit

Megatrendeillä tarkoitetaan laajoja sekä pitkäaikaisia rakenteellisia muutoksia maailmassa, jotka vaikuttavat niin maailmantalouteen, yritysten liiketoimintoihin, yhteiskuntarakenteisiin, yritysten valtasuhteisiin kuin yksilöiden kuluttajakäyttäytymiseen. Esimerkkeinä aikaisemmista suurista rakenteellisista muutoksista maailmassa voidaan mainita esimerkiksi teollistuminen tai internet. Jokaisen on helppo ymmärtää, kuinka paljon esimerkiksi internet on muuttanut yritysten liiketoimintaa tai yksittäisen ihmisenkin arkea. (Sijoittaja 2019a.)

Tällä hetkellä vallalla olevia megatrendejä on useita. Esimerkiksi ilmastonmuutos, kaupungistuminen, väestön ikääntyminen sekä uusiutuva energia ovat ilmiöitä, joista varmasti kaikki olemme kuulleet. Sijoittajan kannalta on oleellista tunnistaa megatrendit ja niiden tuomat mahdollisuudet. Aikaisemmissa suurissa muutoksissa, kuten internetissä, muutoksen hyödyntäneet yritykset ovat kasvattaneet arvoaan moninkertaiseksi, kun taas muutosta vastaan kamppailleet ovat jääneet paikoilleen tai jopa kaatuneet. (Sijoittaja 2019a.)

Piensijoittajalle saattaa olla vaikeaa tunnistaa eri megatrendeistä hyötyviä yrityksiä, joten rahastot helpottavat piensijoittajan toimintaa tässäkin asiassa. Markkinoilta löytyy paljon rahastoja ja etenkin ETF-rahastoja, jotka sijoittavat varansa eri megatrendeistä hyötyviin yrityksiin. Sijoittajan täytyy vain muodostaa itselleen käsitys mikä tai mitkä megatrendit tulevat vahvistumaan tulevaisuudessa ja sijoittaa varojaan näistä megatrendeistä hyötyviin rahastoihin. (Sijoittaja 2019a.)

4.2 Vastuullisuus

Vastuullinen sijoittaminen on nostanut suosiotaan viime vuosina. Vastuullista sijoittamistapaa kutsutaan ESG-sijoittamiseksi. ESG-lyhenne tulee sanoista Environmental, Social ja Governance. Tällä sijoittamistavalla tarkoitetaan tapaa, joka huomioi sijoituskohteiden vastuun ympäristöä, yhteiskuntaa ja hyvää hallintotapaa kohtaan. Rahastoyhtiöt tarjoavat useita rahastoja, joissa sijoituskohteiden vastuullisuus on otettu huomioon. Esimerkiksi Nordnetissä sijoittaja voi valita matalan hiiliriskin rahastoja tai rahastoa etsiessä suodattaa pois ei-toivotut sijoituskohteet kuten alkoholin, aseet, hiilivoiman tai uhkapelit. Tilastojen valossa vastuullisen sijoittajan ei ole tarvinnut tinkiä tuotoistaan, joten rahastosäästäjänkään ei tarvitse tehdä valintaa vastuullisuuden ja tuottojen välillä. Jokainen rahastosijoittaja voi valinnoillaan vaikuttaa maailman kulkuun vastuullisemmaksi. Pääomien ohjautuessa vastuullisiin yrityksiin, muille yrityksille syntyy paine muuttaa omia toimintatapojaan. (Nordnet 2020; Sijoitustieto 2017.)

4.3 Rahastojen tunnusluvut

Rahaston kehitystä, tuottoa ja menestystä voidaan mitata erilaisin tavoin sekä erilaisilla tunnusluvuilla. Aikaisemmassa luvussa mainittu volatilitteetti on yksi rahaston tärkeimmistä tunnusluvuista ja tässä luvussa käymme läpi kolme muuta tärkeää rahaston tunnuslukua.

4.3.1 Alpha

Alpha-kerroin ilmaisee, paljonko rahasto on tuottanut yli- tai alituottoa. Toisin sanoen, kuinka hyvin rahasto on suoriutunut verrattuna sen vertailuindeksiin. Alpha paljastaa myös näin ollen rahaston hoitajan päätösten vaikuttavuuden rahaston arvoon. Mikäli rahaston alpha on positiivinen luku, on rahasto tuottanut vertailuindeksiään paremmin. Luvun ollessa negatiivinen, rahasto on tuottanut vertailuindeksiään huonommin. (Aktia 2020.)

4.3.2 Beta

Beta-kerroin kertoo, kuinka herkkä rahaston arvo on muuttumaan suhteessa markkinoiden muutoksille. Markkinoiden muutosten kuvaajana käytetään usein rahaston omaa vertailuindeksiä. Beta-kerroin kertoo, kuinka monta prosenttia rahaston arvo muuttuu,

kun markkinoiden arvo muuttuu yhden prosentin verran. Esimerkiksi rahaston betan ollessa 1,5 ja markkinoiden noustessa 1 prosenttia, nousee näin ollen rahaston arvo 1,5 prosenttia. Toisin sanoen, betan ollessa alle 1, rahaston arvon muutos on vähäisempää kuin markkinan muutokset. Betan ollessa taas yli 1, rahaston arvo muuttuu voimakkaammin kuin markkina. (Aktia 2020.)

4.3.3 Sharpe

Sharpen luku kertoo rahaston riskikorjatun tuoton. Sharpen luku määritellään vertaamalla rahaston tuottoa riskittömään talletukseen. Vertailussa rahastot käyttävät riskittömänä talletuksena 3kk Euriboria. Positiivinen Sharpen luku kertoo, että riskinotto on kannattanut. Mitä suurempi luku on, sitä paremmin rahasto on tuottanut suhteessa riskiinsä. (Aktia 2020.)

4.4 Morningstar-luokitus

Morningstar on yhdysvaltalainen rahoitusalan tutkimusyhtiö, joka muun muassa luokittelee sijoitusrahastoja. Morningstar luokittelee eri rahastoluokissa rahastot viiteen eri tähtiluokkaan. Morningstar päivittää tulokset kuukausittain ja saadaksesen tähden, täytyy rahastolla olla vähintään kolmen vuoden tuottohistoria. Luokitus perustuu toteutuneeseen, kulujen jälkeiseen tuottoon ja riskiin. Jokaisen rahastoluokan parhaat 10 prosenttia saavat viisi tähteä. Näistä seuraavat 22,5 prosenttia saavat neljä tähteä, seuraavat 35 prosenttia saavat kolme tähteä ja seuraavat 22,5 prosenttia saavat kaksi tähteä. Heikoimmat 10 prosenttia saavat yhden tähden. Rahastosijoittajan on hyvä ottaa huomioon, että luokitus mittaa vain rahaston aiempaa menestystä. (Salkunrakentaja 2018.)

4.5 Rahastojen kulut

Kuten jo edellä mainittu, eri rahastot ja rahastoyhtiöt perivät erilaisia ja erisuuruisia kuluja rahaston sijoittajilta. Kulujen periminen on rahastosijoittajankin näkökulmasta ymmärrettävää, sillä sijoittajilta perittävät kulut muodostavat rahastoyhtiön liikevaihdon ja ovat palkkio rahaston sijoittajien eteen tehdystä työstä. Sijoittajan kannattaa kuitenkin olla tarkkana kuinka suuria kuluja rahastolle on valmis maksamaan. Perinteisesti rahastot voivat periä sijoittajiltaan kuluja rahaston merkinnästä, luovutuksesta, hallinnointipalkkiona sekä tulospäätteisenä palkkiona. Rahaston kokonaiskulu on myös aina kerrottu rahaston esitteessä. (Puttonen & Repo 2011, 56.)

Kuvio 2. Nordean Global Emerging Markets Equities UCITS ETF kasvu- ETF-rahaston kulut ja palkkiot (Nordea 2019).

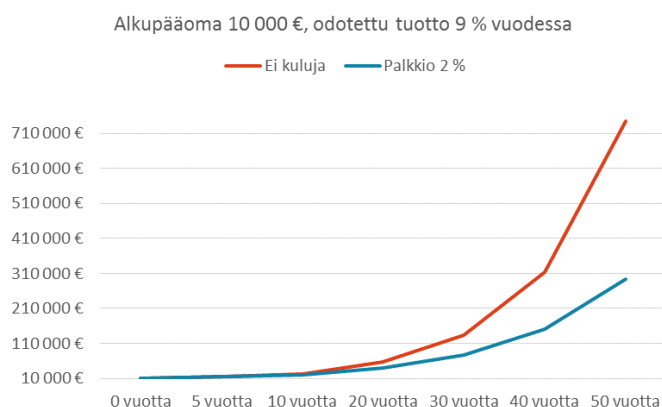
Rahaston kulut/ palkkiot

Rahasto-osuuksien ostamiseen ja myymiseen liittyvät kertamaksut	
Merkintäpalkkio (%)	Ei merkintäpalkkiota; sen sijaan maksettavaksi tulevat pörssikaupankäyntikulut, jotka tulee tarkistaa omalta välittäjältä. Ne eivät ole rahaston kuluja.
Lunastuspalkkio (%)	Ei lunastuspalkkiota; sen sijaan maksettavaksi tulevat pörssikaupankäyntikulut, jotka tulee tarkistaa omalta välittäjältä. Ne eivät ole rahaston kuluja.
Nämä ovat enimmäismäärät, jotka sijoituksesta voidaan veloittaa kuluina (ennen sijoittamista) (ennen sijoituksen tuoton maksamista).	
Rahastosta vuoden aikana veloitettavat maksut	
Juoksevat kulut (%)	2,04
Rahastosta tietyissä tilanteissa veloitettavat maksut	
Tuottosidonnainen palkkio (%)	Ei tuottosidonnaista palkkiota.

Yllä olevassa kuviossa 2 näkyvät kaikki kyseisen rahaston perimät kulut. Rahaston lunastus ja merkintä ovat kuluttomia eikä rahasto peri tuotostaan erillistä palkkiota. Vuosittaiset juoksevat, sijoittajan rahastolle maksavat kulut ovat 2,04 prosenttia.

Rahastosijoittajan on tärkeä ymmärtää, kuinka suuri vaikutus rahastojen kuluilla on sijoituksen tuottoon etenkin pitkällä aikavälillä. Alla olevassa kuviossa 3 esitetään kulujen vaikutus sijoituksen tuottoon pitkällä aikavälillä.

Kuvio 3. Malli kuluttoman rahaston tuotosta verrattuna rahaston tuottoon, jossa kulu on 2 prosenttia (Heikinheimo 2019b).

5 Verotus

Kuten muuhunkin sijoittamiseen, myös rahastoihin kohdistuu verotusta. Tässä luvussa käydään läpi rahastosijoittajan kannalta olennaiset asiat verotukseen liittyen. Verotusta käsitellään niin itse rahaston kuin rahastosijoittajankin näkökulmasta.

5.1 Rahastojen verotus

Suomessa sijoitusrahastot sekä erikoissijoitusrahastot ovat verovapaita yhteisöjä. Tämä tarkoittaa, että suomalaiset rahastot eivät maksa tuloveroa luovutusvoitoistaan tai Suomesta saaduista osingoista, korkotuloista tai muista tuloista. Mikäli rahastot saa esimerkiksi osinkotuloja tai muita tuloja ulkomailta, joutuu se maksamaan niistä lähdeveroa kyseisen maan lainsäädännön mukaan. (United Bankers 2020b.)

5.2 Rahastosijoittajan verotus

Rahastosijoittajaan kohdistuva verotus riippuu rahasto-osuuden tyypistä sekä pääomatulojen määrästä. Suomessa vuonna 2020 pääomatulojen veroprosentti on 30000 euron asti 30 prosenttia ja 30000 euron ylittävältä osalta 34 prosenttia. Rahaston tuotto-osuuden verotus eroaa rahaston kasvuosuuden verotuksesta. Rahastoyhtiö maksaa rahaston tuotto-osuuden omistajalle vuosittain tuotto-osuuksia. Rahastoyhtiö perii tuotto-osuuden maksun yhteydessä maksusta ennakonpidätyksen ja tilittää sen verottajalle. Tuotto-osuuden omistajan ei siis tarvitse huolehtia itse veron maksustaan. (United Bankers 2020b.)

Rahaston kasvuosuuden luovutuksen yhteydessä sijoittajalle muodostuu joko luovutusvoittoa tai luovutustappiota. Luovutusvoitto tai -tappio muodostuu rahaston hankintahinnan ja luovutushinnan erotuksesta. Luovutusvoitosta rahastosijoittaja maksaa pääomaveroja edellä mainittujen prosentiosuuksien mukaisesti. Rahastoyhtiö ilmoittaa verottajalle luovutusvoitot, -tappiot ja muut omistustiedot, mutta ei tee ennakonpidätystä luovutusvoituoista. Mahdollisen luovutustappion sijoittaja voi vähentää muista pääomatuloistaan. Mikäli sijoittajan pääomatulot eivät riitä luovutustappion vähentämiseen, voi sijoittaja vähentää yli jääneet tappiot viiden seuraavan vuoden pääomatuloista. Mikäli rahasto sijoittaja haluaa vaihtaa saman rahaston tuotto-osuuksia kasvuosuuksiin tai toisinpäin, sen hän voi tehdä ilman veroseuraamuksia. (United Bankers 2020b.)

6 Opas

Ajatus rahasto-oppaan tekemisestä opinnäytetyöksi syntyi syksyllä 2019, kun muotoilin sopivaa aihetta opinnäytetyölleni. Rahasto- ja muita sijoitusoppaita on olemassa useita ja laajasti eri sijoitusmuotoihin keskittyneitä teoksia. Näin ollen päätin keskittyä ainoastaan rahastosijoittamiseen ja eritoten aloittelevan rahastosijoittajan näkökulmasta. Tein itse ensimmäisen rahastosijoitukseni vuonna 2007 juuri täytettyäni 18 vuotta. Tosin seuraavan sijoitukseni rahastoihin tein vasta useita vuosia myöhemmin. Olisi ollut hyvin tärkeää, että olisin ensimmäisestä sijoituksestani lähtien ymmärtänyt kuukausittaisen rahastosäästämisen merkityksen ja miten korkoa korolle -ilmiön hyödyt näkyvät kuukausisäästämässä pitkällä aikavälillä. Oppaan tarkoituksena on tähdentää aloittelevalle rahastosijoittajalle, minkälaisia hyötyjä kuukausisijoittaminen rahastoihin tuo pidemmällä aikavälillä.

Oppaan runkona toimii raporttiosuuden teoria rahastosäästämisestä. Olen pyrkinyt tuomaan raporttiosuudesta aloittelevalle rahastosijoittajalle tärkeimmät asiat ymmärrettävässä muodossa. Oppaan tietopohja tulee alan kirjallisuudesta ja artikkeleista. Lähteinä olen käyttänyt myös pankkien ja pankkiiriliikkeiden verkkosivuja.

Opas on jaettu kolmeen osaan, joiden ymmärtäminen aloittelevalle rahastosijoittajalle on yhtä lailla tärkeää. Ensimmäisessä osassa perehdytään yleisesti sijoitusrahastoihin, sekä eri tyyppisiin rahastoihin ja niiden hyviin ja huonoihin puoliin. Toisessa osassa annetaan ohjeita ja vinkkejä, kuinka kuukausittaisen budjetoinnin kautta, sijoittaja onnistuu säästämään tarvittavan määrän rahaa rahastoihin. Kolmannessa osassa lukijalle selviää korkoa korolle -ilmiön vaikutus rahastosäästämässä pitkällä aikavälillä. Oppaan tavoitteena on helpottaa kuukausisäästämisen aloittamista rahastoihin sekä selventää lukijalleen ajan positiivinen vaikutus kuukausisäästämässä pitkällä aikavälillä.

7 Pohdinta ja johtopäätökset

Tavoitteenani oli tehdä opas, joka tarjoaisi mahdollisimman kattavan, mutta silti helposti ymmärrettävän kuvan rahastosijoittamisesta lukijalleen. Halusin erityisesti keskittyä aloitteleviin rahastosijoittajiin ja lähestyä aihetta kuukausisäästämisen näkökulmasta. Toivon oppaani herättävän lukijassa kiinnostuksen ja kipinän kuukausisäästämisen aloittamisen rahastoihin mahdollisimman nuorella iällä ja näin ollen hyödyntää korkoa korolle -ilmiön

edut pitkällä aikavälillä. Viimeisen osan, oppaani kolmesta osasta, omistin ainoastaan korkoa korolle -ilmiön käsittelyyn, jotta lukijalle jäisi selkeä muistikuva ilmiön hyödyistä.

Haasteita kirjoitusprosessissa oli useita. Työn suunnittelu ja viitekehyksen rajaaminen tuotti alkuun minulle ongelmia. Kirjoitusprosessin sain käyntiin vasta, kun olin suunnitellut raporttiosuuden rakenteen hyvin. Suunnittelussa lähdin rakentamaan raportin sisällysluetteloita otsikoihin ja alaotsikoihin. Kun rakenne oli valmiina ja lähdeaineistoa kerätty, oli helpompaa tehdä itse kirjoitustyö. Aiheesta löytyi paljon kirjallisuutta ja artikkeleita, joten lähteiden löytäminen oli mielestäni helppoa. Lähdemateriaalin paljous vaikeutti viitekehyksen rajaamista, mutta onnistuin siinä kuitenkin lopulta melko hyvin.

Oppaan työstämisen kohdalla haasteena oli saada kaikki tarvittava tieto kompaktiin muotoon ja tarpeeksi selkeäksi, jotta myös aloittelija voi kaiken ymmärtää. En halunnut tehdä oppaasta liian vaikeasti ymmärrettävää, jotta lukijalle ei tulisi tunnetta, että rahastosijoittaminen on hänelle liian monimutkaista. Toisaalta oli myös tärkeää välttää liiallista yksinkertaistamista ja varmistaa, että kaikki tarvittava käydään oppaassa läpi. Toivon, että tekstini oppaassa ennemminkin rohkaisisi lukijaa aloittamaan kuukausisäästämisen rahastoihin, kuin pelästyttäisi hänet turhalla monimutkaisuudella.

Lähteet

Aktia 2020. Tunnusluvut. <https://www.aktia.fi/fi/saasta-ja-sijoita/rahastot/tunnusluvut>. Luettu 25.3.2020.

Blomster, Henri 2017a. Mikä on hedge-rahasto? Salkunrakentaja. <https://www.salkunrakentaja.fi/2017/04/hedge-rahasto/>. Luettu 13.2.2020.

Blomster, Henri 2017b. Volatiliteetti, se ainoa riskimittari? Salkunrakentaja. <https://www.salkunrakentaja.fi/2017/05/volatiliteetti/>. Luettu 25.3.2020.

Chen, James 2020. Investopedia. Funds of Funds. <https://www.investopedia.com/terms/f/fundsoffunds.asp>. Luettu 23.3.2020.

Erkkilä, Jorma 2018. Salkunrakentaja 2018. Tylyä kritiikkiä pankin rahastoehkutukselle. <https://www.salkunrakentaja.fi/2018/09/sijoitusrahastot-luokitus-yhdistelmarahastot/> Luettu 9.4.2020.

Evli 2019. Rahastojen merkintä ja lunastus. <https://www.evli.com/yritykset-ja-yhteisot/rahastot/rahastot/merkinta-ja-lunastus>. Luettu 17.10.2019.

Heikinheimo, Henri 2019a. Sijoittaja 2019. Mikä on indeksirahaston ja ETF:n ero. <https://www.sijoittaja.fi/149510/indeksirahasto-vs-etf/>. Luettu 10.11.2019.

Heikinheimo, Henri 2019b. Sijoittaja 2019. Miten valitsen parhaan rahaston. <https://www.sijoittaja.fi/85668/miten-valitsen-parhaan-rahaston/>. Luettu 9.4.2020.

Heikkilä, Timo 2019a. Sijoittaja 2019. Kolme sijoittajan kolme tärkeintä tunnuslukua. <https://www.sijoittaja.fi/64957/kolme-sijoittajan-tarkeinta-tunnuslukua/>. Luettu 15.10.2019.

Heikkilä, Timo 2019b. Sijoittaja 2019. Mikä on indeksi ja miten siihen voi sijoittaa. <https://www.sijoittaja.fi/36431/mika-on-indeksi-ja-miten-siihen-voi-sijoittaa/>. Luettu 15.10.2019.

Juvonen, Anna 2018. Uusi Suomi 2018. Lottovoitolla saa rikastua – sijoittamisella ei. <https://www.uusisuomi.fi/uutiset/suomalaiset-kyselyssa-lottovoitolla-saa-rikastua-sijoittamisella-ei/637c6fdf-4975-301c-950a-780703f1e410>. Luettu 10.10.2019.

Lindqvist, Konsta 2014. Salkunrakentaja 2014. Mitä on shorttaaminen. <https://www.salkunrakentaja.fi/2014/05/vierasblogi-shorttaaminen/>. Luettu 13.2.2020.

Malin, Risto 2019. Talouselämä 2019. Suomalaiset pitävät sijoittamisen aloittamista vaikeampana kuin puolison miellyttämistä. <https://www.talouselama.fi/uutiset/suomalaiset-pitavat-sijoittamisen-aloittamista-vaikeampana-kuin-puolison-miellyttamista-asiantuntija-oikeassa-ovat/72a45d9a-fdf9-4fee-8973-6e0ff61b18ac>. Luettu 10.10.2019.

Nikkinen, Jussi & Rothovius, Timo & Sahlström, Petri 2002. Arvopaperisijoittaminen. WSOY, Helsinki.

Niskakangas, Tuomas 2019. Matti Nykänen varoitti suomalaisia. Helsingin Sanomat 2019. <https://www.hs.fi/talous/art-2000006077865.html>. Luettu 10.10.2019.

Nordea 2019. Sijoitusrahasto Nordea Global Emerging Markets Equities UCITS ETF kasvu. Esite. <https://www.nordea.fi/Images/146-277659/avaintietoesite-kiid-global-09012016.pdf>. Luettu 10.11.2019.

Nordnet 2020. ETF-rahastolista. <https://www.nordnet.fi/markkinakatsaus/etf-listat?sortField=name&sortOrder=asc&fundLowCarbon=true>. Luettu 8.4.2020.

Nordnet 2019. Rahastolista. <https://www.nordnet.fi/markkinakatsaus/rahastolistat?page=2&sortField=name&sortOrder=asc&fundType=INTEREST>. Luettu 9.11.2019.

OP 2019. Joukkovelkakirjalainat. <https://www.op.fi/yritykset/sijoittaminen/joukkovelkakirjalainat>. Luettu 1.11.2019.

Puttonen, Vesa & Repo, Eljas 2011. Miten sijoitan rahastoihin. 5 uud. painos. WSOYpro Oy, Helsinki.

Rintala, Simon 2017. Sijoitustieto 2017. ESG-sijoittaminen. <https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/esg-sijoittaminen-uusi-markkinointikikka-vai-aitoa-vastuullisuutta>. Luettu 8.4.2020

SEB 2019. Yleistä rahastosijoittamisesta. <https://seb.fi/yksityisasiakkaat/saasta-ja-sijoita/tietoa-rahastoista/yleista-rahastosijoittamisesta>. Luettu 17.10.2019.

Seligson 2019. Kasvu- vai tuotto-osuus. <https://www.seligson.fi/sco/suomi/asiointi/merkinta/osuuslaji/>. Luettu 24.10.2019.

Sijoittaja 2019a. Miksi megatrendeihin kannattaa sijoittaa. <https://www.sijoittaja.fi/124799/sijoita-megatrendeihin-vertailussa-parhaat-megatrendi-etft/>. Luettu 8.4.2020

Sijoittaja 2019b. Mikä on ETF. <https://www.sijoittaja.fi/etf-sijoittaminen/mika-on-etf/>. Luettu 10.11.2019.

Sijoitusrahastolaki 213/2019. Finlex. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190213#Pidp447049776>. Luettu 17.10.2019.

Sijoitusrahastot 2019. Korkorahastot. <https://sijoitusrahastot.org/rahastot-sijoitusrahasto-opas/rahastotyytit/korkorahastot/>. Luettu 1.11.2019.

Sijoitusrahastot 2020. Rahastojen riskit. <https://sijoitusrahastot.org/rahastojen-riskit/>. Luettu 25.3.2020.

Sijoitustieto 2015a. Johdannaiset. <https://www.sijoitustieto.fi/johdannaiset>. Luettu 16.10.2019.

Sijoitustieto 2015b. Vivutetun ETF:n arvo haihtuu pitkällä aikavälillä. <https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/vivutetun-etfn-arvo-haihtuu-pitkalla-aikavalilla>. Luettu 10.11.2019.

Tilastokeskus 2018. Kotitalouksien varallisuus. https://www.stat.fi/til/vtutk/2016/vtutk_2016_2018-06-05_tie_001_fi.html. Luettu 10.10.2019.

United Bankers 2020a. UB Pohjoismaiset liikekiinteistöt rahasto. Esite. <https://unitedbankers.fi/fi/palvelut-ja-tuotteet/rahastot/ub-pohjoismaiset-liikekiinteistot>. Luettu 12.1.2020

United Bankers 2020b. Rahastoesite. <https://unitedbankers.fi/api/products/file?lang=fi&id=38e93385-47d9-475b-aaca-634116e51200>. Luettu 7.4.2020

Väänänen, Sami 2015. Sijoittaja 2015. Kiinteistösijoittamista hajautetusti kaikille – esittelyssä REIT-rahastot. <https://www.sijoittaja.fi/26968/kiinteistosijoittamista-hajautetustijokaiselle-esittelyssa-reit-rahastot/>. Luettu 12.1.2020.

Opas aloittelevalle rahastosijoittajalle

Juho Lievonen

Sisällys

Lukijalle	2
I Rahastot	3
1.1 Osakerahastot	4
1.2 Korkorahastot	5
1.3 Yhdistelmärahastot	5
1.4 Indeksirahastot	6
1.5 ETF-rahastot	6
2 Säästäminen	7
2.1 Puskurisäästöt	7
2.2 Säästösuunnitelma	7
3 Kuukausisäästäminen rahastoihin	10
3.1 Kuukausisäästäminen rahastoihin	10
3.2 Esimerkkejä kuukausisäästämisen tuotoista	11
Lähteet	15

Lukijalle

Rahastosäästäminen mahdollistaa nykyaikana vaurastumisen ihmisille tulotasoon katsomatta. Sijoittaminen rahastoihin on kasvattanut suosiotaan Suomessa, mutta olemme silti vielä selkeästi perässä kansalaisten vaurastumisessa verrokkimaitamme, kuten naapurimaatamme Ruotsia. Rahastosijoittaminen tarjoaa aloittelevalle sijoittajalle helpon tavan sijoittamisen aloittamiseen. Rahastosijoittaja saa rahastojen avulla mahdollisuuden sijoituksensa hajauttamiseen pienelläkin rahamäärällä sekä mahdollisuuden sijoittaa varojaan helposti esimerkiksi ulkomaille. Myös kuukausisäästäminen rahastoihin onnistuu helposti jo pienelläkin summalla.

Pyrkimys taloudelliseen riippumattomuuteen on noussut pinnalle viime vuosina ja moni nuori pyrkii kohti taloudellista riippumattomuutta jo nuorella iällä. Säästäminen, sijoittaminen ja sitä kautta vaurastuminen on mielestäni tavoiteltavaa ja arvostettavaa. Nopean vaurastumisen sijaan tässä oppaassa otetaan perspektiivi vaurastumiseen pidemmällä aikavälillä niin, ettei omista kuluistaan joudu tinkimään huomattavalla tavalla. Opas selvittää lukijalleen, kuinka jokainen meistä pystyy säästämään kuukausittaisista menoistaan, sijoittamaan säästöt kuukausittain rahastoihin ja näin vaurastumaan pitkällä aikavälillä.

Juho Lievonon, Metropolia Ammattikorkeakoulu, 2020.

I Rahastot

Monet aloittelevat sijoittajat saattavat kokea rahastot monimutkaisina ja vaikeasti ymmärrettävinä, mutta rahastojen perusidea on kuitenkin melko yksinkertainen. Sijoittaessaan rahastoon sijoittaja ostaa rahastosta rahasto-osuuksia. Näin ollen sijoittaja antaa sijoittamansa rahan rahastoa hallinnoivan rahastoyhtiön käyttöön ja saa vastineeksi sijoitetun rahamäärän verran rahasto-osuuksia omistukseensa. Sijoittajiltaan saamansa rahat rahastoyhtiö sijoittaa erilaisiin sijoituskohteisiin kuten osakkeisiin tai korkotuotteisiin. Rahastoa johtaa rahastoyhtiön toimesta salkunhoitaja, joka tekee rahaston sijoituspäätökset. Rahaston salkunhoitajan päätöksiä ohjaa rahastolle määritetyt sijoitusperiaatteet ja säännöt. Toisin sanoen, rahastosijoittaja luovuttaa rahansa ja vallan sijoituspäätösten teosta rahastolle. Rahastoyhtiö perii rahaston sijoittajilta kuluja palkkioksi työstään. Vastineeksi sijoittaja odottaa tuottoa sijoitukselleen.

Rahasto-osuudelle määritetään arvo tavanomaisesti jokaisena pankkipäivänä eli sijoittaja pystyy tarkistamaan sijoituksensa arvon päivittäin. Rahasto-osuuden arvo määrittyy rahaston omistusten yhteenlasketuista arvoista. Mikäli rahaston omistusten arvo on noussut edelliseen päivään nähden, nousee myös rahasto-osuuden arvo samassa suhteessa. Sijoittajan ostaessa rahastoa, rahasto-osuuden sen hetkinen arvo määrittää, kuinka paljon rahasto-osuuksia sijoittaja saa sijoittamallaan rahasummalla. Rahasto-osuuden kasvettua, sijoittaja saa vähemmän rahasto-osuuksia samalla rahasummalla. Päinvastoin taas arvon laskeessa, sijoittaja pystyy hankkimaan suuremman määrän rahasto-osuuksia samalla rahasummalla. Samaa logiikkaa käyttäen, sijoitettu raha tuottaa voittoa, kun rahasto-osuuden arvo kasvaa ja tappiota, kun rahasto-osuuden arvo laskee.

Rahastosijoittajan on mahdollista ostaa kahdenlaisia rahasto-osuuksia, tuotto-osuuksia ja kasvuosuuksia. Tuotto-osuus tarkoittaa, että sijoittajalle maksetaan vuosittain rahaston tekemä tuotto. Kasvuosuudessa rahaston tekemä tuotto lisätään sijoittajan rahasto-osuuteen. Näin ollen tuotto kasvattaa sijoittajan rahasto-osuuden arvoa.

Rahastosijoittajan on helppo ostaa rahasto-osuuksia eli merkitä rahastoa oman pankkinsa verkkosivuilta. Rahaston merkinnän jälkeen rahasto-omistukset tulevat näkyviin sijoittajan tilille 1—7 pankkipäivän sisällä ja ovat nähtävillä verkkopankin kautta. Rahasto-osuuksien

myynti eli lunastus takaisin rahaksi on rahastosijoittajalle yhtä vaivatonta kuin ostaminen. Lunastetuista rahasto-osuuksista sijoittajalle palautuva raha tulee sijoittajan pankkitilille tavallisesti myös 1—7 pankkipäivän sisällä.

Rahastosijoittajalle on tarjolla lukematon määrä erilaisia rahastoja. Rahastoja voidaan luokitella monella eri tapaa. Rahastot voidaan esimerkiksi luokitella niiden maantieteellisen fokuksen mukaan. On rahastoja, jotka sijoittavat varansa yhteen maahan, toiset rahastot yhteen maanosaan ja osa rahastoista sijoittaa varansa globaalisti koko maailmaan. Rahastot voidaan myös luokitella niiden sijoituskohteiden toimialan mukaan. Osa rahastoista sijoittaa varansa esimerkiksi lääketeollisuuteen, toinen rahasto varansa pankkisektorille ja osa rahastoista pieniin kasvaviin teknologiayrityksiin. Nämä kaikki rahaston sijoituspolitiikkaan liittyvät kysymykset löytyvät aina rahaston esitteestä. Sijoittajan kannalta on tärkeää tutustua huolella rahaston esitteeseen ennen sijoituspäätöksen tekoa.

Rahastot luokitellaan myös niiden sijoituskohteiden omaisuusluokkien mukaan. Seuraavaksi on esittelyssä aloittavalle rahastosijoittajalle tärkeimmät rahastotyytit, niiden erityispiirteet, hyvät ja huonot puolet sekä minkälaiselle rahastosijoittajalle rahasto sopii.

1.1 Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat varansa nimensä mukaisesti pääosan varoistaan yritysten osakkeisiin. Osakerahastojen arvo muodostuu osakeomistusten arvonmuutoksista sekä osakeomistuksista saaduista osingoista. Kuten edellä mainittiin, osakerahastotkin voidaan jakaa niiden maantieteellisen fokuksen, toimialafokuksen tai muun sijoitusteeman mukaisesti. Osakerahastot antavat rahastosijoittajalle mahdollisuuden hajauttaa pienenkin sijoituksen useisiin eri yrityksiin sekä eri markkinoille. Osakerahastoissa on myös muita rahastoja korkeampi tuotto-odotus. Toisaalta taas osakerahaston arvonvaihtelu on suurempaa kuin muissa rahastoissa. Osakerahastot ovat hyviä sijoituskohteita rahastosijoittajille, joilla on pitkä sijoitushorisontti ja valmius kestää rahaston arvon heiluntaa. Pitkä sijoitusaika tasaa rahaston arvon vaihtelun ja osakerahasto takaa hyvän tuoton rahastosijoittajalle pitkällä aikavälillä. Osakerahastoja ei suositella sijoittajille, joilla on lyhyt, alle viiden vuoden sijoitushorisontti. Osakerahastojen voimakkaammat arvonvaihtelut muodostavat suuremman riskin lyhyen aikavälin sijoittajille.

1.2 Korkorahastot

Korkorahastot sijoittavat varansa nimensä mukaisesti pääosin korkomarkkinoille. Korkorahastot ostavat eri liikkeellelaskijoiden joukkovelkakirjalainoja. Liikkeellelaskijoita voivat olla esimerkiksi valtiot, kunnat, yritykset tai muut julkisyhteisöt. Korkorahastojen arvo muodostuu lainaomistusten arvomuutoksista sekä lainaomistuksista saaduista koroista. Korkorahastot jaetaan perinteisesti pitkän ja lyhyen koron rahastoihin sekä edellä mainittuja yhdistelevään keskipitkän koron rahastoihin. Lyhyen koron rahastot sijoittavat lyhytaikaisiin, alle vuoden pituisiin lainoihin ja pitkän koron rahastot pitkäaikaisiin, yli vuoden pituisiin lainoihin. Rahastosijoittaja saa myös korkorahastoista hajautuksen sijoitukselleen, sillä korkorahastot sijoittavat varansa eri liikkeellelaskijoiden lainoihin. Korkorahastot ovat hyvä sijoituskohte rahastosijoittajalle, joka etsii matalariskisempiä sijoituksia. Korkorahastoissa arvovaihtelu on matalaa ja tarjoaa näin ollen myös sijoittajalle matalamman tuotto-odotuksen. Korkorahastoon sijoittavan rahastosijoittajan on hyvä muistaa, että markkinakorkojen laskiessa, korkorahastojen arvo nousee ja markkinakorkojen noustessa, korkorahastojen arvo laskee.

1.3 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot sijoittavat varansa sekä osake- että korkomarkkinoille. Yhdistelmärahastot ovat siis sekoitus sekä osake- että korkorahastoa. Yhdistelmärahaston esitteessä kerrotaan aina, kuinka suuren osan varoistaan rahasto sijoittaa osakemarkkinoille ja kuinka suuren osan korkomarkkinoille. Osakesijoitusten ja korkosijoitusten suhdetta voidaan muuttaa salkunhoitajan toimesta markkinaolosuhteiden vaihdellessa. Rahaston esitteestä käy myös ilmi, kuinka suuret vaihtelut osake- ja korkosijoitusten suhteessa sallitaan. Yhdistelmärahastossa korkosijoitukset tasaavat rahaston riskiä suhteessa osakesijoituksiin. Toisin sanoen, mitä suurempi osuus yhdistelmärahastolla on korkosijoituksia, sitä pienempi rahaston riski on. Myös rahaston tuotto-odotus laskee, mitä suurempi korkosijoitusten määrä on. Yhdistelmärahasto sopii hyvin sijoittajalle, joka haluaa korkeamman tuotto-odotuksen kuin korkorahastoissa ja on valmis kantamaan korkeamman riskin, mutta ei halua niin suurta riskiä kuin osakerahastoissa ja on valmis matalampaan tuotto-odotukseen osakerahastoihin verrattuna.

1.4 Indeksirahastot

Indeksirahastot sijoittavat varansa vertailuindeksinä mukaan. Indeksini kuvaa arvopaperijoukon hinnan kehitystä. Indeksini muodostaminen joukosta arvopapereita on mahdollista, kun tiedetään arvopapereiden hinta ja yksittäisen arvopaperin osuus indeksistä. Indeksirahastojen rahastonhoitajat sijoittavat rahaston varat samalla suhteellisella painolla, mitä kullakin arvopaperilla on vertailuindeksissä. Indeksirahaston arvon kehitys seuraa siis tarkasti rahaston vertailuindeksini kehitystä. Indeksirahastot voivat sijoittaa varansa osakkeisiin, korkoihin tai muihin arvopapereihin. Indeksirahastojen sijoituspolitiikka löytyy rahaston esitteestä. Indeksirahastot ovat aloittavalle rahastosijoittajalle varmasti helpoin tapa aloittaa rahastosijoittaminen. Indeksirahastot ovat myös kuluiltaan hyvin edullisia ja Suomesta löytyy jopa täysin kuluttomia indeksirahastoja. Indeksirahastojen tarjonta on toisaalta taas suppeampaa kuin muiden rahastojen. Indeksirahasto sopii hyvin rahastosijoittajalle, joka haluaa helpon ja kuluiltaan halvan tavan sijoittaa hajautetusti.

1.5 ETF-rahastot

ETF tulee sanoista Exchange Traded Fund. Kuten nimikin kertoo, ETF:t ovat rahastoja, joilla käydään kauppaa pörssissä kuten osakkeilla. Toisin kuin edellä mainittuja rahastoja, ETF:n voi ostaa pörssin ollessa auki ja myydä vaikka saman päivän sisällä. Suurin osa ETF-rahastoista sijoittaa varansa jonkin indeksini mukaan kuten indeksirahastot. ETF-rahastoissa valikoima on erittäin laaja. ETF-rahastoista löytyy laajalti eri maihin, eri toimialoille, eri omaisuuslajeihin sekä eri strategioilla sijoitettavia vaihtoehtoja. ETF-rahastojen tarkempi sijoituspolitiikka löytyy rahaston esitteestä. ETF-rahastoissa on myös pääsääntöisesti hyvin matalat kulut, mutta koska ETF-rahastoilla käydään kauppaa osakkeiden tapaan, välittäjä ottaa ETF-kaupasta palkkion. ETF-rahastoihin sijoittaminen vaatii myös arvo-osuustilin. ETF-rahastojen laajan valikoiman ja osin monimutkaisuuden johdosta, täytyy sijoittajalla olla laajempi käsitys ETF-rahaston toiminnasta verrattuna muihin rahastoihin. ETF-rahastot ovat hyvä vaihtoehto rahastosijoittajalle, joka haluaa monipuolistaa sijoitussalkkuaan ja on valmis perehtymään tarkemmin sijoituksiinsa.

2 Säästäminen

Rahastosijoittamisen edellytys on, että sijoittajalla on käytettävänä varoja, joita hän voi sijoittaa rahastoihin. Elämän aikana on eri vaiheita, jolloin rahaa ei ole käytettävänä yhtä paljon, kuin jossakin toisessa elämäntilanteessa. Esimerkiksi opiskelujen aikana tai jälkikasvua hankittaessa, rahaa saattaa olla haasteellista saada säästöön. Pitkän tähtäimen rahastosijoittajan on kuitenkin tärkeä muistaa, että lopullinen tuotto paranee, mitä aikaisemmin sijoittamisen aloittaa ja mitä suurempi on kuukausittainen sijoitussumma. Tässä luvussa kerrotaan tapoja säästää ja opastetaan rahastosijoittajaa, jotta hän pystyisi sijoittamaan joka kuukausi tarvittavan summan rahastoihin.

2.1 Puskurisäästöt

On suositeltavaa, että ennen kuin sijoittaja aloittaa pitkäaikaisen sijoittamisen rahastoihin, olisi hänellä pienet puskurisäästö yllättävien tapahtumien ja pahan päivän varalle. Elämässä voi tapahtua sairastumisia, äkillistä työttömyyttä tai pikaista tarvetta tehdä jokin välttämätön hankinta. Tämän kaltaisten yllätysten varalle on hyvä olla olemassa puskurisäästöjä. Puskurisäästöjen tulisi olla myös heti nostettavissa eli suositeltavaa olisi pitää näitä varoja esimerkiksi säästötilillä. Puskurisäästöjen määrä olisi suositeltavaa olla kahden tai kolmen kuukauden nettopalkkaa vastaava summa. Mikäli rahastosijoittaja haluaa kuukausittaisten sijoitusten lisäksi säästää lyhemmällä aikavälillä esimerkiksi lomamatkaan, on puskurisäästötili hyvä paikka kerryttää myös tämän kaltaista lyhyen aikavälin säästöjä. Sijoittajan on hyvä olla kasvattamasta puskurisäästöjään liian suureksi, sillä inflaatio syö säästöjä pitkällä aikavälillä. Nämä ylimääräiset varat kannattaa sijoittaa mieluummin paremmin tuottaviin kohteisiin, kuten rahastoihin.

2.2 Säästösuunnitelma

Rahastoihin kuukausittain sijoitettava summa on helpompi saada kuukausittain kasaan, mikäli tekee itselleen tarkan säästösuunnitelman. Säästösuunnitelmassa on pitkäaikaisen rahastosijoittamisen näkökulmasta hyvä ottaa huomioon, että muu lyhyemmän aikavälin säästäminen on otettava suunnitelmassa huomioon erikseen. Mikäli säästää esimerkiksi lomamatkaan tai uuden auton käsirahaan, täytyy ne huomioidea suunnitelmassa erikseen,

eikä rahastosijoituksiin tarkoitettujen säästöjen kustannuksella. Suunnitelma koostuu kolmesta osasta:

1. Listaa kulut:

Ensimmäiseksi säästäjän on tärkeää selvittää, mihin hän rahaa käyttää. Tämä onnistuu helpoiten listaamalla parin kuukauden ajalta kaikki kulunsa. Apuna voi käyttää myös pankkitilin tapahtumia tai pankkien aplikaatiota, jotka seuraavat automaattisesti mihin rahojaan käyttää. Kulut on hyvä listata kategorioihin ja huomioida myös kaikki vuositasoiset menot, kuten vakuutukset tai auton huollot.

2. Määritä säästötavoite:

Kun säästäjä on saanut selvitettyä ja listattua kulunsa, on aika määrittää kuukausittainen säästötavoite rahastoihin. Tässä vaiheessa on hyvä huomioida, että tämä summa on joka kuukausittaista säästämistä rahastosijoituksia varten. Muut lyhyempiaikaiset säästöt tulee huomioida erikseen. Säästötavoite on hyvä määrittää prosentteina nettopalkasta. Näin ollen tulotason noustessa varmistetaan, että kulutukseen käytettävä rahasumma ei kasva suhteessa säästettävään summaan. Hyvä säästettävä osuus nettopalkasta voi olla 10—15 prosenttia.

3. Budjetoi:

Nyt kun säästäjällä on selvillä omat kulunsa, nettopalkkansa sekä säästötavoitteensa, on aika budjetoida kulunsa uudelleen suhteessa tuloihinsa. Mikäli säästäjän nettopalkasta ei hänen kulujensa jälkeen jää tarvittavaa määrää säästöön sijoitettavaksi rahastoihin, täytyy säästäjän pohtia, mitä kulujaan hän voisi pienentää. Kun kulut ovat listattuna, helpottuu myös oman kulurakenteensa ymmärtäminen ja säästäjä löytää helpommin kulueriä, joista voisi tinkiä.

Seuraavan taulukon avulla säästäjän on helppo listata kulunsa ja tarvittaessa budjetoida ne uudelleen.

	Tällä hetkellä €	Tavoitebudjetti €
Tulot (palkka, eläke, tuet, ym.)		
Asuminen (vuokra/lyhennys, vastike, vesi, sähkö, lämmitys)		
Vapaa-aika (harrastukset, suoratoistopalvelut ravintolat ym.)		
Matkustaminen (auto, julkinen liikenne)		
Ruoka (työpaikkaruokailu, kauppa)		
Terveys (lääkkeet, terveydenhuolto, ym.)		
Vaatetus (vaatteet, kengät ym.)		
Kosmetiikka (meikit, hygieniatuotteet, kampaaja, ym.)		
Elektroniikka (kännykkä, internetyhteys, ym.)		
Vakuutukset		
Luotot (luottokortit, kulutusluotot, ym.)		
Lyhytaikaiset säästötavoitteet (loma, auto, ym.)		
Kuukausisäästäminen rahastoihin		

3 Kuukausisäästäminen rahastoihin

Kuukausisäästämällä rahastoihin tarkoitetaan joka kuukausi tapahtuvaa, tasasummaista sijoittamista rahastoihin. Monet pankit tarjoavat automaattista kuukausisäästämistä. Tämä tarkoittaa, että pankki perii automaattisesti rahastosäästäjän tililtä ennakoon sovitun summan ja sijoittaa sen ennalta sovittuun rahastoon tai rahastoihin. Rahastosijoittaja voi itse valita, mikä tai mitkä rahastot sopivat hänelle parhaiten ja kohdentaa kuukausisäästönsä näihin rahastoihin. Kuukausisäästämässä on tärkeää, että onnistuu säästämään joka kuukausi suunnittelemansa summan rahastoihin. Näin ollen kuukausisäästäjän tulee pysyä tarkasti säästämissuunnitelmassaan.

Sijoittajan sijoittaessa varojaan rahastoihin, sijoittaja saa pienelläkin summalla automaattisesti sijoitukselleen hajautuksen useisiin eri sijoituskohteisiin. Kuukausisäästämisen ansiosta rahastosijoittaja saa myös ajallisen hajautuksen sijoitukselleen. Ajallinen hajautus tarkoittaa sitä, että sijoitukset tehdään pienempinä kertsijoituksina pidemmällä ajalla. Toisin sanoen, kuukausisäästäjä sijoittaa rahastoihin sekä markkinoiden laskiessa että noustessa ja näin ollen tasaa tuottojaan. Ajallisella hajautuksella vältetään riskiltä, jossa rahastosijoittaja tekisi sijoituksensa vain markkinoiden huipulla. Ajallisen hajautuksen ansiosta rahastosijoittajan ei tarvitse miettiä markkinoiden kehitystä lyhyellä aikavälillä, eikä olla huolissaan markkinoiden lyhyen aikavälin myllerryksistä. Tärkeintä kuukausirahastosäästäjälle on pitää kiinni joka kuukausittaisesta sijoituksestaan.

3.1 Korkoa korolle -ilmiö

Kuukausirahastosäästöjä hyötyy myös korkoa korolle -ilmiöstä. Korkoa korolle -ilmiöllä tarkoitetaan jatkumoa, jossa sijoituksen tuotot lisätään aina sijoitettuun pääomaan. Näin ollen, sijoittaja saa vuosi vuodelta sijoitukselleen suuremman rahamääräisen tuoton. Esimerkkinä korkoa korolle -ilmiöstä voidaan käyttää tilannetta, jossa sijoitetaan 1000 euroa rahastoon. Oletetaan, että rahaston tuotto on joka vuosi 5 prosenttia. Ensimmäisen vuoden tuotto on näin ollen 50 euroa mikä on nyt lisätty alkupääomaan. Toisena vuonna sijoittaja saa taas 1050 euron pääomastaan 5 prosentin tuoton eli 52,5 euroa, joka lisätään jälleen pääomaan. Kun sijoittaja on jatkanut tätä 20 vuotta, on hänen pääomansa kasvanut 2653 euroon eli tuottoa on kertynyt 1653 euroa. Mikäli sijoittaja nostaisi tuottoonsa joka vuosi ,olisi

tuottoa kertynyt 20 vuoden aikana vain 1000 euroa (50€ x 20 vuotta). Ensimmäisessä vaihtoehdossa eli sijoittajan uudelleen sijoittaessa tuottoensa, hänen lopullinen tuottoensa oli huomattavasti suurempi kuin nostaessaan tuottoensa vuosittain pois.

3.2 Esimerkkejä kuukausisäästämisen tuotoista

Kun säästää kuukausittain rahastoihin, lopulliseen tuottoon vaikuttavat sijoitettava määrä, sijoitusaika sekä sijoituksen tuotto. Seuraavat esimerkit havainnollistavat pitkäaikaisen kuukausisäästämisen vaikutuksen lopputulokseen. Esimerkkeihin on valittu tuotto-odotukseksi osakerahaston mahdollinen tuotto. Osakemarkkinoiden keskimääräisenä tuotto-odotuksena pidetään 8—9 prosenttia vuodessa. Kun rahastojen kulut vähennetään tuotto-odotuksesta, on esimerkeissä päädytty käyttämään vuosituottona 7 prosenttia. Kaksi ensimmäistä esimerkkiä on laskettu 10 vuoden sijoitusajalla, kolmas ja neljäs esimerkki on laskettu 25 vuoden sijoitusajalla sekä viides ja kuudes esimerkki 40 vuoden sijoitusajalla.

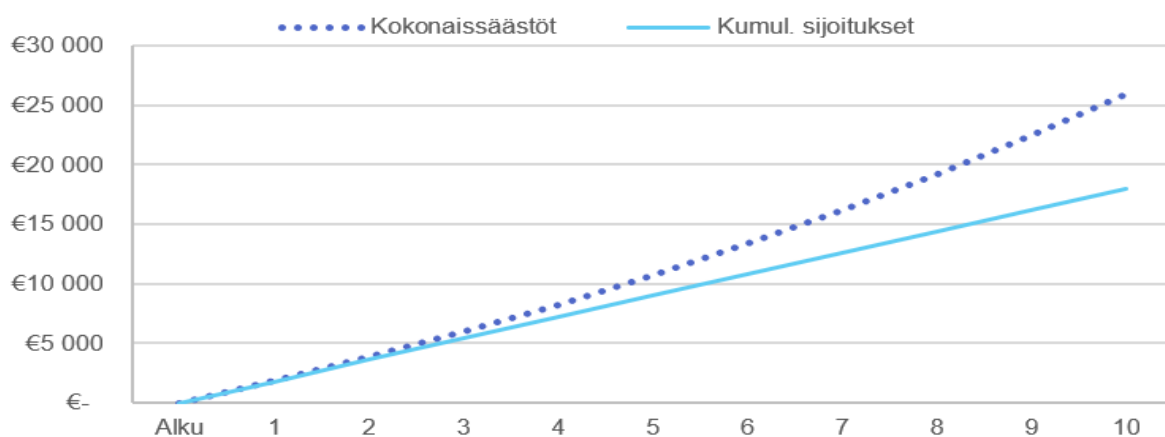
Esimerkki I:

Kuukausisijoitus: 150 euroa.

Sijoitusaika: 10 vuotta.

Vuosituotto: 7 prosenttia.

Tulos: 10 vuoden jälkeen sijoittajalla on 25963 euroa, josta 18000 euroa on sijoitettuja varoja ja 7963 euroa on tuottoa.

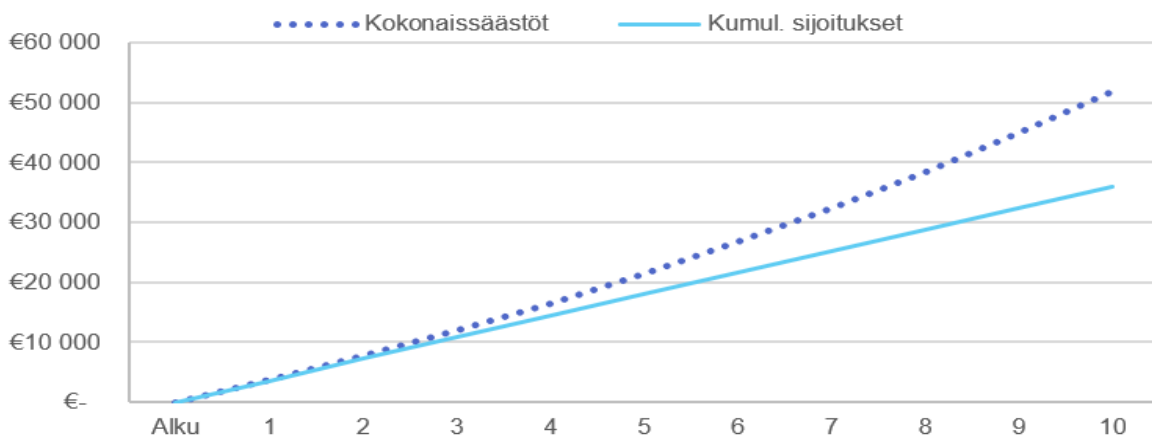
Esimerkki 2:

Kuukausisijoitus: 300 euroa.

Sijoitusaika: 10 vuotta.

Vuosituotto: 7 prosenttia.

Tulos: 10 vuoden jälkeen sijoittajalla on 51 926 euroa, josta 36000 euroa on sijoitettuja varoja ja 15926 euroa on tuottoa.

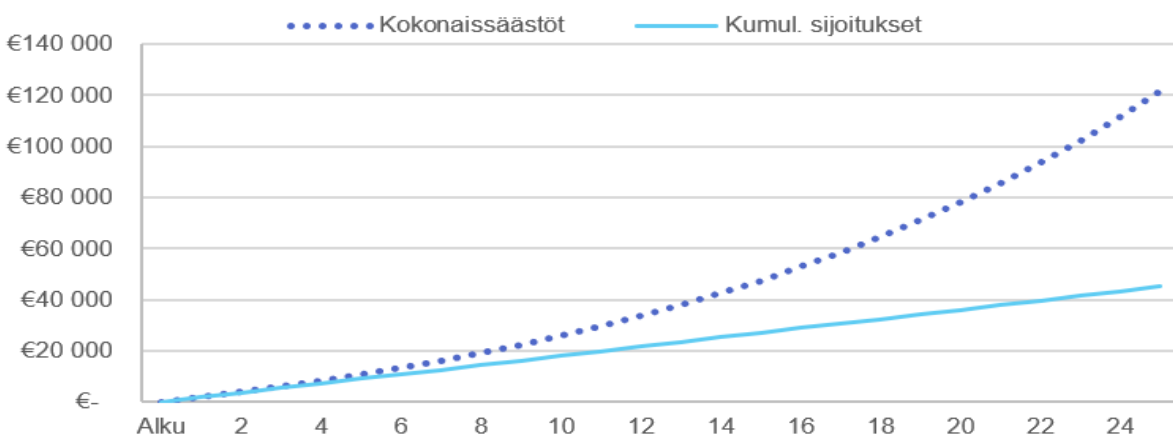
Esimerkki 3:

Kuukausisijoitus: 150 euroa.

Sijoitusaika: 25 vuotta.

Vuosituotto: 7 prosenttia.

Tulos: 25 vuoden jälkeen sijoittajalla on 121 511 euroa, josta 45000 euroa on sijoitettuja varoja ja 76511 euroa on tuottoa.

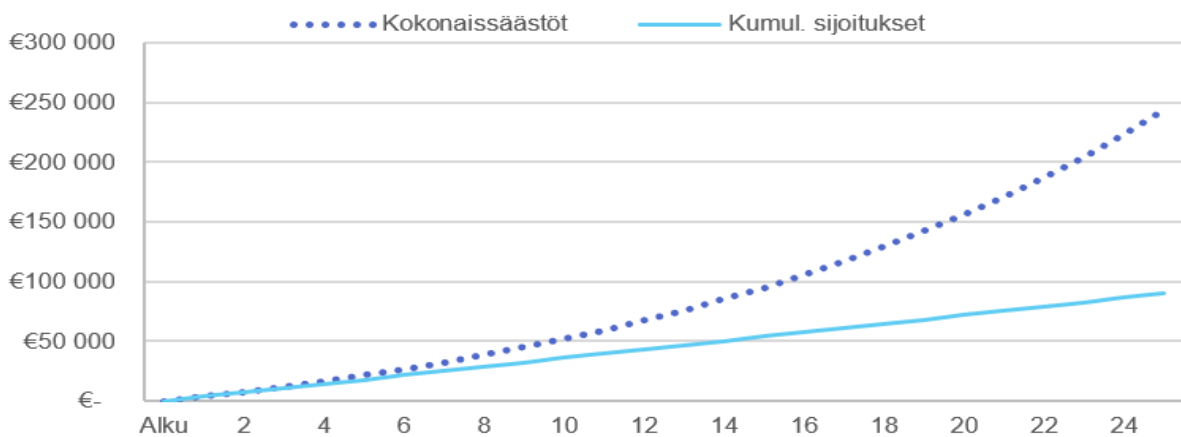
Esimerkki 4:

Kuukausisijoitus: 300 euroa.

Sijoitusaika: 25 vuotta.

Vuosituotto: 7 prosenttia.

Tulos: 25 vuoden jälkeen sijoittajalla on 243022 euroa, josta 90000 euroa on sijoitettuja varoja ja 153022 euroa on tuottoa.

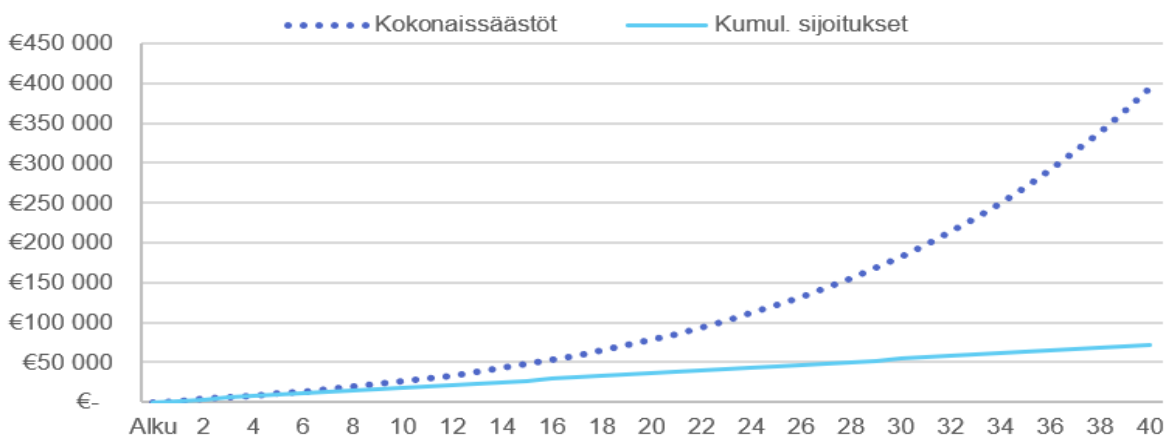
Esimerkki 5:

Kuukausisijoitus: 150 euroa.

Sijoitusaika: 40 vuotta.

Vuosituotto: 7 prosenttia.

Tulos: 40 vuoden jälkeen sijoittajalla on 393722 euroa, josta 72000 euroa on sijoitettuja varoja ja 321722 euroa on tuottoa.

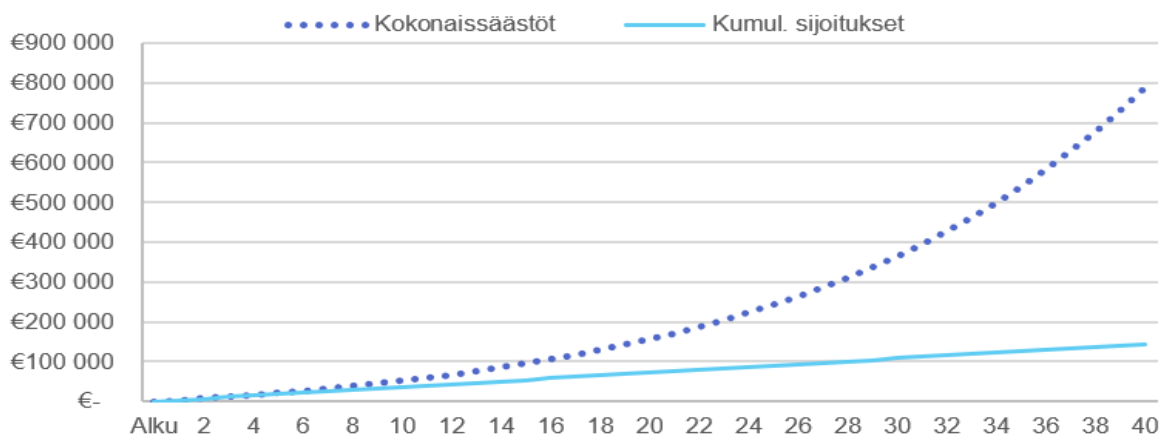
Esimerkki 6:

Kuukausisijoitus: 300 euroa.

Sijoitusaika: 40 vuotta.

Vuosituotto: 7 prosenttia.

Tulos: 40 vuoden jälkeen sijoittajalla on 787444 euroa, josta 144000 euroa on sijoitettuja varoja ja 643444 euroa on tuottoa.

Kuten edellä esitetyt esimerkkilaskelmat osoittavat, sijoittajan varallisuus kasvaa eksponentiaalisesti sijoitusajan pidetessä. Rahastokuukausisäästäjä hyötyy korkoa korolle - ilmiöstä eniten, mitä aikaisemmin hän pystyy aloittamaan sijoittamisen rahastoihin. Lopulliseen tuottoon vaikuttavista komponenteista vuosituotto on komponentti, johon rahastosäästäjän on vaikeinta vaikuttaa. Helpoin tapa vaikuttaa tuottokomponenttiin on valita rahasto tai rahastoja, joissa on matalimmat kulut. Kuukausittain sijoitettavaan rahamäärään rahastosäästäjä voi vaikuttaa yksinkertaisesti pyrkimällä säästämään mahdollisimman suuren määrän rahaa kuukausittain sijoitettavaksi. Sijoitusaikaan rahastosäästäjä pystyy vaikuttamaan ikänsä puitteissa. Varmaa kuitenkin on, että sijoitusajan maksimoiminen onnistuu parhaiten aloittamalla rahastosäästäminen heti.

Lähteet

Kuva 1, kansikuva. <https://sahc2018.com/would-investing-in-gold-be-worthwhile/>.

Kuva 2, vaurastuminen. <https://rahastoori.fi/sitoudu-vaurastumiseen-ja-onnistut/>.

Mustread. Ruotsalaiset vauraampia kuin suomalaiset. <https://www.mustread.fi/artikkelit/nelja-kuvaa-paljastaa-kuinka-paljon-vauraampia-ruotsalaiset-ovat-kuin-suomalaiset/>. Luettu 10.4.2020.

Nordea. Korkorahastot. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/korkorahastot.html>. Luettu 15.4.2020.

Nordea. Yhdistelmärahastot. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/yhdistelmarahastot.html>. Luettu 16.4.2020.

OP. Kuinka monen kuukauden palkka olisi hyvä olla säästössä. <https://op.media/talous/vaurastuminen/kuinka-monen-kuukauden-palkka-olisi-hyva-olla-saastossa-ja-kuinka-summa-kannattaa-kerryttaa-a186123ddb884fe68f95449e33f388ce>. Luettu 10.4.2020.

OP. Osakerahastot. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/osakerahastot>. Luettu 15.4.2020.

Pankkiasiat. Säästö- ja sijoituslaskuri. <https://pankkiasiat.fi/saasto-tuotto-sijoituslaskuri>.

Salkunrakentaja 2019. Säästämisen aloittamisen ABC. <https://www.salkunrakentaja.fi/2019/06/saastaminen-yksikertainen-ohje/>. Luettu 14.4.2020.

Salkunrakentaja 2019. Taloudellinen riippumattomuus on monen nuoren haaveena. <https://www.salkunrakentaja.fi/2019/03/taloudellinen-riippumattomuus-on-monen-nuoren-haaveena-kyselyn-tulos-yllatti-ekonomistin/>. Luettu 14.4.2020.

Seligson. Osakemarkkinoiden tuotto-odotus. <https://www.seligson.fi/sco/suomi/sijoitustietoa/osakemarkkinoiden-tuotto-odotus/>. Luettu 16.4.2020.

Sijoittaja 2018. Korkoa korolle -ilmiö. <https://www.sijoittaja.fi/53597/korkoa-korolle/>. Luettu 17.4.2020.

Sijoittaja 2020. Kuukausisäästämisen hyödyt. <https://www.sijoittaja.fi/72699/analyysissa-nordnetin-kuukausisaastaminen-etfiin/>. Luettu 16.4.2020.

Sijoittaja 2019. Mikä on indeksirahaston ja ETF:n ero. <https://www.sijoittaja.fi/149510/indeksirahasto-vs-etf/>. Luettu 16.4.2020.

Sijoittaja 2019. Mikä on indeksi ja miten siihen voi sijoittaa. <https://www.sijoittaja.fi/36431/mika-on-indeksi-ja-miten-siihen-voi-sijoittaa/>. Luettu 16.4.2020.